

مَنِيْمٌ هُوَ تَيْمٌ سَنِيْنٌ سَجَلِيْنٌ

آنا مین دلی دیر آنا دیا مین دیر

اوسر

آذربایجان

شاعر لیر و یاز یچیلار جمعیتی نین اورغانسی

آیلیق ادبی و انتقادی مجله

بیرینجی ایل

خرداد آیی ۱۳۶۰

نومره (۲)

قیمتی ۷۰ ریال

اولگر باره سینده ایضاح ائتمه لیبیک :

فارسجا پروین یا عقد ثریا ، آدلانان اولدووزا شیرین آنا دیلیمیزده (اولگر) دئیلمیر .

جمعیتیمیزین ، اساسنامه سینده بیر ماده :

(۳) آذربایجان شاعر لیر و یازیچیلار جمعیتی آنجاقدن آنجاقدن متعهد شاعر و یازیچیلاری ئوز سیرالارینا قبول ائدیر . جمعیتین نقطه نظرینجه متعهد شاعر و یازیچی عبارتدیر :

اساسنامه ده عمومی شکر کلمه قیام اولونان مقصد و هدف لری حیاتی کئچیرمکه چالیشان ، صلح ، ترقی آزادلیق و انقلابی قوروجولوق (سازندگی) آذربایجانین ئوز اثر لیرینده مندرکس و ترم ائدن ، هر جور استعماری تسلطین و اونا خدمت ائدن مفکوره لیرین هر هانسی بیر شکلده اولونسا اولسون ، تظاهر لریه قادسی مبارزه آباران ، خلقیمیزی امیر یالیز علیه نه ئولور . دیریم دوگوشنده وحدت و بیرلیکه چاغیریب . روحلاندیران شاعر و یازیچیلار متعهد حساب اولونورلار .

درج اولانلارین سیاهی سی

موضوع	صحیفه	موضوع	صحیفه
۱- باش سؤز	۳	۲۰- بایرامعلی عباس زاده -	صحیفه
۲- ائل ایله گولک	۵	(حاسبال)	۳۱
۳- اوخوجونون تأثراتی	۶	۲۱- یاز گلیبدیر	۳۷
۴- بایاتیلار	۱۰	۲۲- سهند سولماز	۳۸
۵- کؤچه ده گؤروش	۱۰	۲۳- جبهه مسافری	۴۲
۶- آذربایجان تاریخینده	۱۰	۲۴- یولو گشتمک ترک	۴۵
صحیفه لر	۱۳	۲۵- ایشچی لرین بایرامی	۴۵
۷- هجرانلی گونلر	۱۷	۲۶- غزل	۴۷
۸- منه	۱۸	۲۷- اولگر	۴۸
۹- قازانلیق گنجه لر	۱۹	۲۸- عاشیق پری	۴۹
۱۰- ایکی ملت	۲۰	۲۹- اتحاف	۵۱
۱۱- بیر ماهنی دان بیر بارچا	۲۲	۳۰- چومچه گلین	۵۲
۱۲- ای وطنین سر باز لاری	۲۳	۳۱- ای سئوگلی یوردوم	۵۳
۱۳- بیلدیریش	۲۴	۳۲- ینی دیر بلیک	۵۳
۱۴- آذربایجان دیلیمین	۲۴	۳۳- دیل قایدالاری حاقیندا	۵۵
چتین لیک لری	۲۶	۳۴- قهرمان خلایانلاریمیز	۵۷
۱۵- سعادت	۲۶	۳۵- ایگید عسگر دیلگی	۵۷
۱۶- اتحاد	۲۷	۳۶- بابی ساندز اولما موکددر	۵۹
۱۷- ظفر گلیر	۲۸	۳۷- بابی ساندز	۶۱
۱۸- مضحکه لر	۲۹	۳۸- لیبیرال	۶۳
۱۹- شاعر لر مجلسینه	۳۰	۳۹- بیرالده سیلاح بیرالده قلم	۶۶

آذربایجان

شاعر لر و یازیچیلار جمعیتی نین اورغانی

اولگر

آبلیق ادبی و انتقادی نشریه . تحریریه هیئتی ، نظارتی آلتیندا .

مسئول مدیر : حسن ایرانلی .

دقت : تحریریه هیئتی ، کونده ریلن مقاله و شعرلرین ، حک و اصلاحیندا ، آزاددیر .

(۵۳۵) نومره لی پوست صاندیغی واسطه سیله مکاتبه ائدین .

باش سؤز

«آنجاق بیر سؤزوم وار، منده انسانام»
 «دیلیم وار، خلقیم وار، یوردوم-یووام وار»
 «یتردهن چیخمامیشام، سؤ به لک کیمی»
 «آدامام، حقیق وار، اللیم-اوبام وار»
 «سهند»

کچمن آی «اولکر» مجله سی نین اولنجی سایبی یاییلدی. ادب پرور و آذربایجان ادبیاتینا علاقه و محبت بسله یین خلقلریمیزین طرفیندن قارشیلانندی .

بیز ادعا ائتمیریک کسی بو مجله محتوا و ماتریال جهتینده ن ایسه آل بیر مجموعه ایدی ، بلکه اعتراف ائدیریک کسی ، هر ایشین ایلک قدمی چتین لیک لر و نقصاناتلارلا دولو اولار . تلاشیمیز بونا دیر کی ، کله جکده بونقصاناتلار و چتین لیک لر اورتا دین قالدیر یلیب «اولکر» مجله سی آذربایجانین محتشم شأئینه اویغون نشریه لریندن اولسون . آیدین دیر کی ، هر شی امکان اتدان آسیلی دیر . و مقدس انقلابیمیزین دوامی بو امکاناتلاری وجوده کتیریب و اختیاریمیزدا قویمیشدیر ، دیسل آزادلیقی ، یازماق آزادلیقی ، و سؤز آزادلیقینی ئوز وارلیقینه بوتون ایران خلقینه اتحاف ائتمیشدیر . بئله امکانات قارشیسیندا پاسلانمیش زنجیر لره باغلانمیش دوغما آنا دیلیمیز گونده ن - گونه صیقل له نیب انکشافا دوغرو سرعتله حرکت ائدیر و بونونلا بر ابر مجله میزین محتواسی ، گؤر که می کئت - گئده زنگین له شیب ودقت لری ئوزونه سناری جلب ائده جکدیر .

الیمیزه چاتان مکتوبسلار ، تلگراملار ، و اولونان تلفونلار ، آیدین جاسینا گؤستریر کی «اولکر» اولنجی سایبی سیندان ئوزینه یئر آچیب اوخوجولاریمیزین

دقت نظرین جلب ائتمیش دیر، بومجلہ دهن اولونان انتقادلار وتبریک لر بیزه حرکت وئریجی بیر آلقیش دیر، و بیزی داها آرتیق بومجلہ نین حیاتی نین ادامہ سینہ امین ائدیر. نئجه کی اولنجی سایی دا قید ائتدیک «اولکر» ده چاپ اولان مقاله لر، شعر لر، آذربایجان شاعر لر و یازچی لار جمعیتی نین هر هفته کشچیردیگی منظم جلسہ لردہ عضولر طرفیندن اوخونان اثر لردیر کی، بو مجموعہ نین مطلب لرین تشکیل ائدیر. بو جمعیت، آذربایجان ادبیاتی نین انکشافینا، چیچکک لئمہ سینہ اوڑہ کدہن چالیشیر تا جوان استعداد لاری آشکارا چیخاردیب و گسلہ جکده استاد شاعر لر، اقتدارلی یازچی لار، و بویوک اینجه صنعت خادملری جامعہ میزه تحویل ائتسین. بیز بیر نهال (کورپہ آغاج) کیمی توپراغدان باش فالدیریب، گونشہ دوغرو باش چکیریک کی اونون پارلاق شعاعلاریندن قوهت و قدرهت آلیب کمال حدینہ چاتاق. هدفیمیز بوغونتو ویاساق اوچوروملاری آرادان فالدیرماق دیر کی قرن لر بویو، ادبیاتیمیزین ساحہ سینہ کؤلگہ سالمیشدیر.

«اولکر» مجلہ سی نین تحریریه هیئتیی، بوتون آذربایجان ادبیاتینا علاقہ لی اولان، و دوغما دیلیمیزه محبت بسلہ بن انسانلاردان توقع ائدیر کی، بو مجلہ نین زنگین اولماسینا یاردیم ائدیب، ئوز یارادیجی انتقادلاریله یولوموزون هدایت مشعلی اولسونلار. یثنہ ده سیزین محبتلی و ایستی اللرینیزی سیخیب کسؤمکک گوزله بیریک .

«تحریریه هیئتیی»

بیر اوزی گل، رنگی لاله، زلفی تر، جسمی مرمر، قیوریم نئلری قارا،
سئیرہ چیخیب دیر تارہ بنفشہ . اونیی گؤره ن اولور مجنون آوارا
دستہ - دستہ سانجیب بوخاق یانینا، هوروب ساچلارینی سالیب قطارا،
یساراشیدیر اول شہبازہ بنفشہ . دوزوب تله، هم قوتسازہ بنفشہ .

ملا پناه - واقف

اٹل ایله گولک

بیغاق — و غملری گئیش بیر دؤزه
 بیر بیر اٹل دزدینی گؤتوره کک قویاق.
 گوره کک نه ایسته بیر نچون چالیشیر .
 وطنین ملتین دردینه یی — انا .
 همدرد اولمالی ییق گئیش دنیادا .
 او دور محروملارین دانیشان دیلی .
 اٹل ایله آغلیا اٹل ایله گوله .
 دشمن قارشی سیندا سلاحدیر سؤزو .
 انسانلار تولدوره قیزیل قان توکه .
 هر سو یون بیر آرخی بیر آخاری وار .
 خلقه گؤستمگه دوز گون بیر یولو .
 اوخویان ائشیدسین، دوشونسون ئوزو .
 آزاد بیر فکریله یاشار بختیار

گل قارداش اوتوراق بیرجه اوز اوزه
 محبت ائله ییغنجاق قوراق
 گورکک هانسی اودا یانیر ، آلیشیر
 بو تون وظیفه دیر هر بیر انسانا
 اسلام قانونوندا انسانلیقدادا
 حقیقی یازیچی اونودم — از ائلی
 شاعر گورکک دیر اٹل دردین بیله
 یازیچی دئدیگین سرب — از دیر ئوزو
 نه او سلاحدی — رکی قلبر سؤکه
 هر باغلی قاپنین بیر آجاری وار
 گرگک بیزیم اولسون الیمیز دولسو
 یازماقلا ، دئمکله یئتیره کک سؤزو
 خلقین ئوز الینه اولسا اختیار

م. ح بختیار

دیمه لی چوخ گیزلین درد دلیم وار،
 قورخورام که . دیم ائشیده اغیار،
 ایستهرم که ، یازام گوندرم، ای یار،
 سحر اوغرون اسه ن یئل ایلن سنه .

ملا پناه واقف

ای سوسن سنبلیم ، آل زرخدانیم ،
 قربان اولسون لاله ، گل ایلن سنه .
 بوئچه گون در که ، سندن آیری یام .
 ساناسان حسرتم ایمل ایلن سنه .

اوخو جولاریمیزدان بیر مکتوب :

اوخوجونون تأثراتی

ایران خلقلرینین ضد امپریالیست و خلقی انقلابینین نمره لریندن بیر اولان ایران اسلام جمهوریتی قسانون اساسی سینین مملکتده یاشایان خلقلره وئردیگی هدیه لردن بیر اولان دبللرینده مطبوعات و کتابلار نشر ائتمک حقوقودور . بو حقوقدان استفاده ائدهن بیر چوخ آدمسلار و جمعیتلر طرفیندن انقلابدان صورنا آذربایجان دپلینده کتابلار ، روزنامه و مجله لر منتشر ائدیلمگه باشلانمیشدیر . بو ، سئوئدیرجی و فرح دوغوران بیر حالدیر و آلفیشلانماغا لایق بیر حادثه دیر .

آذربایجان دپلینده نشر اولان مجله لردن بیر ده آذربایجان شاعرلر و یازیچیلار جمعیتینین اورغانی اولان « اولکر » مجله سیدیر . هئج بیر مبالغه یه یول وئرمه دن تام جسارتله دئمک اولار کی ، « اولکر » مجله سینین نشری آذربایجاندا مهم بیر حادثه دیر . بیر اوخوجو کیمی دئییه بیلره م کی مجله نی هیجانسیر اوخوماق اولمور . مختلف سبکده و مختلف عنوانلاردا یازیلان و ایران خلقلرینین بوگونکو ندالارینا جواب وئره ن بیر چوخ شعرار مجله نی بزه بیر . مجله ده بیر تشچه نشر یازیسی ، سیاسی - ادبی مقاله وها بله قارداش خلقین - ترکمن خلقینین شاعرلریندن بیرینین حیاتیندان بحث ائده ن مقاله چاپ اولونموشدور . بونلار انسانی شادلاندریر . لکن تأسفله قید ایتمک لازمدیر که ، نشر ایله یازیلان مقاله لر آز دیر و مجله نین آدینا یاراشمیر . بیر اوخوجو کیمی من گؤزله بیردیم کی ، « اولکر » ده یاخشی حکایه لر و نمایشنامه لر اوخویاجاغام . آنجاق حیف کی بو آرزو ما موفق اولمادیم . امید ائدیرم کی منی چوخ انتظاردا قویما جاقسیر .

من بونودا باشا دوشورم کی ، مجله نشر ائتمک چتین ایشدیر . جمعیتین

محدود امکانشاری مقابلیندہ بثلہ بیر مجلہنین نشر اولونماسی بویوگک زحمت ، خدمت وفداکارلیق طلب ائدیر . اورہ گیم ایستہ بیر کی « اولکر » مجلہسی ، آدینا موافق اولاراق سمداککی اولکر اولسدوزی کیمی پارلاسن ، علم و ادب کاروانینا یول گؤسترن ایشیقلی بیر مایباغ (راهنما) اولسون . من ایستیردیم کی ، « اولکر » اثلہ بیر وضعینہ چانسین ، ایستیر مضمون و ایستیر سده ماهیت و محتوی جهندن او قدر رنگین اولسون کی ادبیات ، شعر و حکایہ وورغونلاری سہلدر حتی لاپ عادی آدمالردا اونو تاپیب اوخوماغا تلس سین لر . « اولکر » نشر ائدن دوستلارا سیزبو بویوگک خدمتی یثربنہ یثیرمک اوچون قوللاریزی چیرمالایب سیز .

من اور کدن آرزو ائدیرم کی سیزین قوللاریز آغریماسین ، ہمیشہ قدرتلی وقوتلی اولسون . قوی سیزین مطبوعات عالمیندہ تیکمک ایستہ دیگیز بنا هر بیر مدہش منئل و زلزله مقابلیندہ سیندیریلماز قابالار کیمی متین و محکم دایانسنین و زمانین موجلارینا سینہ سپر ائدیب بساشی اوجا ووقارلی اولسون . بو بیر اوخوجونون آرزوسودور . شہہہ ایتمیرم کی اوبیری اوخوجولاردا منیملہ ، ہمرائی اولارلار .

بونودا قید ائدیم کہ « اولکر » مجلہ سیندہ معین نقصانلار و چاتیشمایان جهتلردہ واردیر . مثلا شعرلردہ و مقالہ لردہ مفہوم اولمایان مصراع وجملہ لر ، املاہ و بیان سہولترینہ وسایرہ بو کیمی سہولرہ یول وئریلمیشدیر . البتہ بو بیرینجی آددیم دیر . ایشین اولیندہ معین نقصانلارین موجود اولماسی ممکن و طبیعی دیر . امید ائدیرم گلہ جکدہ بوجور کیچیک نقصانلاردا آرادان آپاریلسن .

بوتون بونلاری نظرہ آلیب مجلہ حقیندہ ٹوزومون گوزہل تأثیراتلاریمی بیلدیرمکلہ برابر مجلہنین داہا گوزہل ، داہا یاخشی چاپ ونشر اولماسی ایچون فکریمہ گلن بیر نچہ پیشنہادی جمعیتین مدیرہ ہیئتینہ و مجلہنین تحریریرہ ہیئتینہ تقدیم ائدیرم و امید ائدیرم کی بونلارین قبول اولونماسیلہ مجلہ داہا یاخشی ، داہا گوزہل و داہا اوخوناقلی اولاجاقدیر .

منیم پیشنہادلاریم :

- ۱ - مجله نین فورما (شکل) گۆزه ل لیگینه داها چوخ فکر و ثریلسین و بوساحه ده دقت آرتیریلسین بئله کی ، مجله نین جلدینده اولکری تصویر ائدن عکس دن سونرا مجله نین آدی (اولکر) گۆزه ل خطایله و ثریلسین . جمعیتین اورغانی اولدوغونو بیلدیره ن جمله جلدین آشاغیسیندا نسبتاً کیچیک خطایله یازیلسین . نمره و تاریخ اونون آلتیندا اولسون . قیمت جلدین آخیرینجی صحیفه سینده بیر یاسه یاخشی اولار .
- ۲ - بیرینجی نمره ده چاپ اولان « فرهنگ ما هویت ماست » سرلوحه لی مقاله نین آخیریندا کی حصه هم آذربایجان دیلینده . هم ده فارس دیلینده مجله نین کلن نمره سینده بیر قدر ابری حرفلرله یازیلسین و مجله نین بیرنجه نمره سینده تکرار اولونسون . چونکه بو حصه چاغیریش (دعوت) دیر و یاخشی نتیجه وئره جکدیر ؛
- ۳ - مقاله لر ، شعرلر ، حکایه و ادبی پارچالار جمعیتین آدینا لایق بیر طرزده تصحیح ائدیلسین و بو حقه بصیر و ایشین عهده سیندن گله بیلن آداملاردان استفاده اولونسون .
- ۴ - مجله نین فورم نقطه نظریندن گوزل لیگینی تامین ائتمگی نظره آلیپ ترتیباتینا ، مقاله و شعرلرین اهمیت نقطه نظریندن هارادا و ثریلمه سینه جدی دقت اولونسون . یاخشی اولاردی که بیر مقاله و یاخود شعر قورتارانندان سونرا آبرسی باشلانسین . چونکه بوهم گوزله اولار و همده اوخوجونو راحت ائده ر .
- ۵ - املائی و انشائی غلطلره سون قویماقدان ئوترو ایسترمقاله نی تصحیح ائدن و ایسترسه ده غلط گیرلیک ائدن شخص بوساحه به دقتی آرتیرسین . عجله غلظین منبعی دیر .
- ۶ - یاخشی اولاردی که مقاله و یاخود شعری تصحیح ائدیکن سونرا او ، مؤلفین نظرینه چاتدیریلسین بو شرطله که مؤلف تز یاخیب قایتارسین .
- ۷ - چتین باشا دوشولن سوزلرین معناسینی هم مقاله داخلینده ، یا شعرین آلتیندا و همده مجله نین آخیریندا فارس دیلینده ایضاح ائتمک . البته بو ایش هم دیلمیزین انکشافینا سبب اولار ، همده جوانلاریمیزین بیلگیگینین آرتماسینا سبب اولار .
- ۸ - مجله ده حکایه ، ادبی پارچا و مقاله لره چوخ یئر وئرمک ، عمومینله

تناسبی گؤزلمک لازمدير . جمعيتين عضو لر نين بازديقلاری نمايشنامه لر حتماً مجله ده چاپ اولمالديدر . چونکی گله جک زمان ايچون لازم اولان ادبی سنددير .

۹ - بير اوخوجو کیمی من ده خلقیمزه و ديلیمزه بؤيوک خدمت اولان بو

جرياندا الیمدن گلن کيچيک خدمتلر ائتمگه اور کدهن حاضر اولدوغومو بيلديريم ومنه محول اولان ایشی باجاردیغيم قدهر صداقله يثرينه يثتير مگه چالیشماغاسؤز وئريرم .

تأثر ائمين صونوندا آذربايجان شاعر لر و يازيچيلار جمعيتينه ، اونون مديره

هيئتينه ، عين زماندا «اولکر» مجله سينين تحريريه هيئتنه باشلادیغی نجيب و انسانی

ایشلرينده امام خمینی نين رهبرليگی ایله بويوک اسلامی انقلابيميزين غلبه سينين

درين لشمه سی و گنیشلنمه سينده انقلابيميزين بيرنجی باری اولان جوان اسلام

جمهوريميزين محکم لنمه سينده بويوک موفقيتلر آرزولاييرام وهايله آرزو ائديرم

کسی سيزين قلملريز «بؤيوک شيطان» باشدا اولماقلا بوتون ضد انقلابی

قوه لر و اونلارين منفور عامللرينين گؤزونه باتان بير سرنيزيه چوريلسين

و بوتون انقلابی و مترقی قوه لرین وحدت و بيرليگينين ، متشکل و محکم لنمه سی جارچيسي

اولسون . من آرزو ائديرم کی مجله ده چاپ اولان هر بير شعر ، حکايه ، مقاله ، ادبی

پارچا ، امپرياليزمين و ضد انقلابين اوره گينه وورولان اولدو بير گولله اولسون .

هدف معلوم و مشخصدير . تيراندازين مهارت و باجاريغی حل ايديجی دير .

من بو مهارتی دوستلاريميزدا گؤروب حس ائديرم . قوی گولله هدفين

دوز اورتاسينا دگسين . سيزه دؤنه دؤنه موفقیت آرزولاييرام .

۱۰م افتخار ۲۰۱۳۰۶

اولکر :

بیز ، عزیز دوست م . افتخار حضرتلری نين مکتوبون سئوينج و علاقه ایله

قارشيلاييب چاپ ائديک . بو مکتوبدا انتقاد اولان مسئله لر ، بو سایی ده مراعات

اولوب و ياخين گله جکده مجله نين نقصانلاری داهادا رفع اولاجاق دير .

بیز عزیز اوخوجولارين پيشنهادلارين و انتقادلارين آچيق اوزله استقبال

تحريريه هيئتی

ائديب محبتلی اللرينی سيخيريق .

باياتيلار

يسسينى شاهباز ايلر .
 *
 گكدرم يولوم داغدى ،
 نه خوش هيوالى باغدى .
 چكرم يار قهرينى ،
 نقدر جانيم ساغدى .
 *
 بيرداش تاپديم يازىلى ،
 دورت بيريانى يازىلى .
 چيخديم اجل دامينا ،
 گوردوم قيريم قازىلى .
 * * *
 دبرج خليل رنجى - افواج

بو داغلار كؤموردندى ،
 گكچن گون عوموردندى .
 فلگين بير قوشو وار ،
 ديرناغى دميردندى .
 *
 داغلار منه قار گؤندر ،
 اسيرگه مه وار گؤندر .
 سودگمه ميش دستمالدا ،
 گون گؤرمه ميش نار گؤندر .
 *
 منيم كليم ناز ايلر ،
 قويروق وورار توزايلر .
 چيگنيله چمن سؤكر ،

كوچه ده گوروش

بساتلتوى پاك ديشدبرميسن ؟
 اعيان اولوب ، باشقا دونا گيرميسن ؟
 شيك گيئيب ، اهل كمال اولموسان !
 اولمپا سنده ، لپبرال اولموسان ؟

سلام عليكم ، نجه سن نيليسن ؟
 ايندى نه ايشدهن ، گسذران ايليسن ؟
 آي كيشى بير سويله گؤروم هارداسان ؟
 شهرده سن ، باكي ، «موجومبار» داسان ؟

بیر پارا سوزلرده ، دیپیرلر سنه !
 > ون بیرینی ، ائوده دیپیرلر منه !
 گویا آزادلیقدان آچیبسان مقال !
 سالمیسان هریشده ، بویوک قالماقال !
 یوخسا چاشیب هفته خیال اولموسان؟
 اولمیا سنده ، لیبرال اولموسان ؟

*

مد نئجه دیر ، سنده اولاردان دانیش
 دردی دئمه ، بوللی دوادهن دانیش
 عیبی دئمه ، آینا سولاردان دانیش
 یئرده نه وار ، گؤیده هاوادان دانیش
 اوندان دئمز کیمسه کی لال اولموسان
 اولمیا سنده ، لیبرال اولموسان ؟

*

بویوک او طولو شالواری قوی یاخدانان
 توللا بو اسپورنی کتی بیر یانا
 گئی تازادان کیرلی کوتی کویینی
 وور گوزووه دسته قبریخ عینی
 ایندی دونوب - پاكوزلال اولموسان
 کیم دیبر اوندان لیبرال اولموسان ؟

*

تل یانا کی ، گوللوفو کول ، الده کیف !
 سوزده وقارلی ، حرکنده لطیف !
 باشدان ایباغا بیر آغا زاده تکک !
 صحبتی معنالی ، بیر آزاده تکک !
 وسوسه جاه و جلال اولموسان !
 اولمیا سنده ، لیبرال اولموسان ؟

*

من بیلیرم ، سن لیبرال اولماسان
 واردی یقینیم کی ، زوال اولماسان
 بس ده گوروم اوندان بو عینک نه دیر ؟
 چیل کراوات ، جلوه لی کوینک نه دیر ؟
 بلکه ده پابند جمال اولموسان !
 اولمیا سنده ، لیبرال اولموسان ؟

*

ایسکی یاخا ، کویینی بس نیله دین ؟
 کهنه سینخ ، عینی بس نیله دین ؟
 نولدی چویردین بوتون اطواروی ؟
 جنجالا سالدین ، ئوزووی ، کاروی ؟
 من نه بیلیم ، هاردا زوال اولموسان ؟
 اولمویا سنده ، لیبرال اولموسان ؟

*

لاله ، سنینده قاریشیب سوزلرون !
 سانکی بوگون، ترسه گورورگوزلرون
 دخای نه دیر لیرالین عینه به ؟
 یا فوکولا ، یا لباسا ، کورینه به ؟
 گاه آپسان بیر سوز آغازاده دن !
 گاهی ورورسان ، گیریز آراده دن !

*

بوشلا داداش ، فکر پریشانندی بو
 زهرلی سوز هرزه و هدیانندی بو
 انقلابین دوستی ، گرک چول گبیبه ؟
 طالب آزادی گرک اولمایا ؟

انقلابین قصدی سفالت دگیل
 ملته تحمیل ذلالت دگیل ،

*

من دیمیره م ، لیرالی ناپداما ،
 خانین ، بگین ، قول قانادین قاتداما ،
 لیکک قاتیشدیرما ، بوتون هرزادی ،
 بیر چوماغا توتما ، حبیبی ، یادی .
 آنلامیرام ، سن نیه کال اولموسان !
 بدردین ، ایندی ایسه هلال اولموسان !
 اولمویا سنده ، لیرال اولموسان ؟ ...
 یوسف هلال ناصری ۱۳۵۹ر۱۰ر۲

اطلاعیه

جمعیت شعرا و نویسندگان آذربایجان از عموم مطلعین شهرها
 و روستاها دعوت میکند هر گونه اطلاع یا محفوظات و گنجینه هائی از
 نوشته ها ، شعرا ، اسطوره ها و کتب ، فولکلورها ، ضرب المثلها ،
 بازیها ، رقصها ، صنایع ظریف دستی ، و انواع هنرها و تمام آن-
 چیزهائی را که با فرهنگ ملی آذربایجان در ارتباط باشد ، در اختیار
 این جمعیت قرار دهند و بدین طریق سهم ملی خویش را در احیای
 فرهنگ غنی و کهن مان ایفا نمایند .

هیئت مدیره جمعیت

و بویوک قابالارین آلتیندا یاشاییردیلار .

طبیعی احتیاج و دشمندهن قورونماق اوچون انسانلارا معین ائات و آلتلر لازم ایدی . اونلار ایستر امک آلتلرینی و ایستر سهده سلاخلارینی بو دؤرده داشدان حاضرلامالی اولوردولار . بو آلتلر داشدان دوزلدیلن چاپاچاقدان ، چکیشدن ، بالتادان و سایره دن عبارت اولوردو . آذربایجانین مختلف یئرلرینده آپاریسلان آرخبه تولوژی^۱ (باستانشناسی) قازینتیلار (قدیم دوراره عاید شیئلری تاپماق اوچون آپاریسلان قازماق ایشی) نتیجه سینده تاپیلیمیش مختلف قدیم شیئرلر بونلاری ثابت ائدیر . آلتلرله بیرلیکده بئله یئرلردن کر گدن ، آبی ، مارال و سایر حیوانلارین سومو کسلی تاپیلیمیشدیر . بو یئرلرین بیرینده داشا دونموش انسان چنه سینین سومو گیده تاپیلیمیشدیر . عالمربین نظرینه گؤره میلاددان ۲۵۰۰ - ۲۰۰۰ ایل اول بورادا انسان یاشامیشدیر . قازینتیلارین بیرینده لاپ درینده بویوک بیر اوجاغین قالانی کشف اولموشدور . بو ایسه او وقت انسانلارین اوددان استفاده ائتمه سینین نشان و ثریر . قدیم آذربایجاندا یاشایان انسانلار اودو مقدس ساییب اوونا ستایش ائدیردیلر . بعضی عالمرب آذربایجان سؤزونون عمله گلمه سینین اودا ستایش ائتمکله علاقه لندیرمیشلر و اوزون مدت آذربایجان ، تاریخده اودلار تولکھ سی آدیله شهر تلمیشدیر .

داش دورونده زمان کئچدی کجه انسانلارین داشدان استفاده ائتمه لری ده تکمیل لشییر . اونلار داشی جلالاماق و دشمنگی ده ثوریه نیرلر . بو تازا داش دورونون اولینده اولور . تدریجله انسانلار داشدان اوخ اوجلاری و بیچاق ، حتی قاب - قاجاق و سایره معیشت شیئلری حاضر لاییرلار . بو دورده چاخماق داشیندان چوخ استفاده اولونوردو . چونکی چاخماق داشی آسانلیقلا پارچالانیر و اوجی ایتمی اولوردو و اوندان معین شیئلر قاییرماق داها دا آسان اولوردو .

آذربایجانین بیر چوخ یئرلرینده تاپیلان بئله آلتلر و معیشت شیئلری ثابت

انگلیز کی ایسٹری قدیم داش دؤرونده و ایستر تزه داش دؤرونده بو و یاردا یاشایانلار اوددان و داشدان گنیش مقیاسدا استفاده الدیبلر .

تاریخدهن معلوم دورکی ، انسانلار تکلیسکده وحشی حیوانلاردان توزلرینی قورویا بیلمزدی و بشمکک السده ائتمک تک آدمین ایشی دگیلندی . اودورکی قدیم زمانلاردا انسانلار سورو حالیندا گزیر و یاشایردیلار و سورو حالیندا ایش گؤروردلر .

زمان کچدیکجه ، اون مین ایللر ئوتدو کجه انسانلار چوخ بؤیوک دستلر حالینا دوشورکی ، بونا تاریخده ابتدائی اجتماع قورولوشی (نظامی) دیبلر . بیر-بیریله قوهوم اولان و عین منشلی انسان سورولری اجتماعدا بیرلشیر و ایشلرینی بیزلیکده گؤروردلر . اونلار بیزلیکده حیوان اولاماغا ، بالیق توتماغا و سایر ایشلره گئدیر دشمنله بیزلیکده ووروشور و بیر یشرده بییب یاتیردیبلر .

تاریخی نکامل ایره لیله بیر و گئت گئده بیر بیرینه یاخینلاشان اجماعلارین بیزلشمه سی نتیجه سینده طایفالار میدا گلیر . بو دؤرده انسانلار طبیعتدهن تامامله آسبلی ایبلر . اونلار بشمکک شیلری و پالتار لازم ایدی . تدریجله بعضی وحشی حیوانلاری اهلی لشدیرمک ممکن اولدو . عین زماندا اوخون ایجاد ائدیلمه سیله انسانلار ات ، گئییم اوچون دری و یون تاپیردیبلر . بونلار شکار نتیجه سینده اله گلیدی . دشمنلی وحشی حیوانلارین اهلی لشدیریلمه سیله مالدارلیغین اساسی قویولدو . آذربایجاندا یاشایان طایفالار تدریجله اکینچی لیکله ده مشغول اولموشلار . اکینچیلیک عمومیتله چایلارین کناریندا اولوردو .

داش دؤرونون آخرا لارینا دوغرو آذربایجاندا یاشایان انسانلار بیرینجی دقعہ فلزدن استفاده ائتمگه باشلامیشلار . بو وقت میسدن شیلر قاییریلماغا باشلانیر . اوزمان داها داشدان یوخ میسدن اوخ اوجی ، بیز ، زینت شیللری ، قیرمزی رنگلی قابلار ، بیچاق ، چاپاچاق ، پالتا و سایر شیلر حاضر لانیب ایشلتمیشلر .

تاریخ ئوز ایره لیله مه سینه ادامه وئردیکجه آلتلر و اونلاردان استفاده ائتمکده تکمیل لشیر . گئت - گئده انسانلار طایفالاردا میسه قلی (قلع) قاتیر میسدن داها محکم اولان تونج الدهه ائدیر کی بونا تاریخ علمینده مفرغ دؤری آدویر یلمیشدیر . بو دورده تونجدان (مفرغ) امک آلتلری و سلاح حاضر لاما ق ممکن اولدو و زمان کچدیکجه داها گئیش میقاس آلدی .

آذربایجانین مختلف منطقه لرینده آپار یلمیش قازینتیلار نتیجه سینده اله - گلن داشدان و برنجله تونجدان قاییر یلمیش قلع لار ، بالتالار ، خنجر لر ، اوراقلار ، تبرزینلر ، اوخ اوجلاری و مختلف قبالار ثابت ائدیر کی ، ایستر داش دؤرونده و ایستر تونج (مفرغ) دؤرونده آذربایجاندا یاشایش دوام ائتمیش و بونلاردان گئیش صورتده استفاده اولونموشدور . بو دؤرده اکین چیلیک ، حیواندار لیقی و اوزم چولو ک ، اووچو لوق گئیش یایلمیش و نتیجه ده مختلف پشه لر میدانا گلیمیش و مختلف انسان دستلری معین پشه ایله مشغول اولموشلار .

میلاددان اول بیرینجی مین ایلیگین اولسیریندن ایندیکی آذربایجان اراضی سینده یاشایان طایفالار برنج یئرینه اوندان داها دواملی و محکم اولان دمیردن استفاده ائتمگه باشلامیشلار . دمیردن مختلف سلاخلار و ایش آلتلری و سایلی حاضر لانمیشدیر . بو ایسه تورپاقدان استفاده اولونماسینی داها آسانلاشدیر میشدیر . بئله لیکله اکین چیلیک انسانین اساس و همیشه لیک مشغله سینه چئویر یلمیشدیر . بو آلتلردن استفاده ائتمکله محصولدا آرتیر و محصولدان استفاده ائتمک قایدا - لاری دا گئتدیکجه دگیشیر .

ابتدائی اجماعین اول دورلرینده دنیانین بیر چوخ یئرلرینده اولدوغی کیمی ایندیکی آذربایجانلی احاطه ائدن منطقه ده منیم - سنین یوخ ایدی . وارلی - یوخسول ، انسانین انسان طرفیندن استمار ائدیلمه سی معمول دگیلدی . بوتون اجماع عضولری برابر حقوقا مالک ایدی . اله گلن نعمتلر ، محصول و سایر شیئر برابر صورتده اجماع عضولری آراسیندا بؤلونوردو .

زمان کچدیکجه و مین ایللر ئوتدو کجه ، امک آلتلرین تکمیل لشمه سی

و اوندان استفاده قایدالارینین د گیشمه سی نتیجه سینده اجماعین اولینده اولان بؤلگو قایدالاری دا دگیشدی . گتندی کچه منیم - سنین مسئله سی میدانا گلدی . طایفادا نفوذلی اولانلار آیریلارینا آقالیق ائتمگه باشلادی و محصولدان چوخ پای گوتوروردور . بئله لیکله خصوصسی مالسکیت و بونون نتیجه سینده وارلیلار و یوخسوللار میدانا چبخدی . البته بئله بیر شرایطده ابتدائی اجماع قورولوشو کتچمیش قایدالارلا یاشایا بیلیمزدی . قورولوش داغیلیردی . جمعیتین مختلف طبقه لره - وارلی و یوخسول ، حاکم و محکوم طبقه لره بؤلونمه سی و اجتماعی محصولدان توزونه چوخ پای گوتورون طبقه نین میدانا کلمه سی قدیم دولتترین میدانا کلمه سینه تاریخی شرایط یاراتمیش اولدو .

هجرانلی گونلر

بوز داغلارین دالیندا سؤن سون پاریلنتی دا
هجرانلی گونلرین غمی ، غربت هواسی وار
جانلاردا دمدم گتجه نین سایه سی گـزیر
باخدیقه جا گـون باتان یثره روحوم فانادلانار
داغ. داش ندیر؟ سوسوزوقوراق چوللری گتچیب
آخشام نسیمی تـکک امه ییم عمـانی آشار
بیر اولدوزون ایزین دوتاراق صبحه دک گتدر
گول لرله ، لاله لرله ، وطنده قوجاقلار
هریثرده سون باهار گـونشی زرنکار ایسه
دوغما گـونشده باشقا اثر باشقا رنگک وار
هریثرده انسانین گتجه سی گـوندوزو گتچر
لاکن وطنـده عمرسورن بختیار اولار

(حبیب ساهر)

منہ

- مینادہ عکسون گورسہ نیر ، ساقی گتیر ساغر منہ ،
 ہجر آتشیلہ یانمیشام بادهن گلیر خوشتر منہ .
 حالیم پریشان دیر ، کچیب خوش گونلریم سن جلوہ لن ،
 رنج خماری سوندوروم ، بیجادی سیم وزر منہ .
 ویرانہ لر کونجونده بس باش کرپیچ اوستہ یانمیشام
 باش بر کییب سندان کیمی ، توپراق اولوب بسترہ نہ .
 درد دلیم چو خودوز بیان اثتماقدا عاجز قالمیشام ،
 غم کشتی سین طوفان دوتوب ، ساحلده یوخ لنگر منہ .
 موم تک بوتون اعضا لریم غم آتشنده سو اولوب ،
 بو جسم برنادن قالیب بیر ہیکل لاغر منہ .
 لامپاسینیق ، یورقان میتیل ، بیرتیق کلیم ، منزل سو بوق ،
 ہنگامہ ایلیر ماہ دی بوران وورور نشتر منہ .
 مظلوملارین قانین توکن ظالمدن اللہ قان آلیر ،
 بسو سرری راہ غیبدن تلقین ائدیب داور منہ .
 ایمان سلاحی السدہ دیر بیگانہ یہ باش اگمہ رہم
 بیہودہ دشمن سعی ائدیبر بلدہن چکہ خنجر منہ .
 سو تک آخیر قان چشمہ سی اشک تریمدن یئرلرہ ،
 قامت بو کولڈو یول تاپیب بیماری اصغر منہ .
 یاد ایلہ مز نافذ سنی من تک تبار روزگار
 بسدیر قالان سندن صوراً ثبت ائندیگین دفتر منہ
 سید ابوالفضل نافذ

ادبى قطعه

قارانلىق گئجه لىر

گئجه دىر . ده نىز دالغالارن قايلارا چىرپىر . آتلار نو كلرن ترپدر كن ،
آباق چاليب ، كيشنه بىرلر :

آى دوز گونلر آتچىلارنيزى هانسى سحرده ايتىر ميسىز ؛ كوراوغلو-
لارنيز هانسى دوستاقدادىلار ؟

گئجه دىر . بايقوش لار اولايىرلار ، آى ايسه آغلايىر .

گئجه دىر ، قول- قىچ لارن كسىلمه سى قولغا چىرپىر . گئجه دىر .
دووارلارى بىخىرلار . قاپى- پنجره لرى سىندىرلار . هاردا باخيش اىچون بىر گؤز ،
دويغو اىچون بىر اورهك ، حقيقتى ائشيتمك اىچون بىر قولاق واردير آرادان گئتمه لىدىر .
گئجه دىر . اره لىر ، پىچاقلارن سسى قولغا چىرپىر . اى دنيا و

دنيادا ياشايانلار بو ئولكه ده ياشايانلارن سسىن ائشيدىر سىنيز ؟

گوره سنى هميشه ليك بئله قالاچاق ؟ يوخ- يوخ . مگر دئميريك كى

قارانلىق گئجه لىر صونو گونشلى گوندوزلر ن گلمه لرى ايله ياناشى دىر ؟

دوغرودور ، خلق آيلىر ، گونش چىر تلاماقدادىر . بازماقلار يوموروق

اولماقدادىر . داها اوره كلر ، بىلكلر ، دىلكلر هاميسى بىر اولوب . دادلى سؤزلر ،

آجى سؤزلرى ياددان چىخاردىر . حق كلكمكه دىر . باطل گئديب . كور اوغلولار

اوزاق سحرلرده ايتىر ميس آتلارن تاپىرلار .

آزادلىق فجرى اميديله ياشايانلار ايلك آزادلىق باهارىندا آزادلىقى بىر-

بىرلر نيه آلفيش دئدىلر .

ایکی ملت

(بحر طویل)

ایکی ملت ، ہر ایکی پیرو اسلام ، ہر ایکی تابع قرآن . انقلابدان قورتاریدیر ، بیری رہبر اونا وارسته بیر انسان . هامینین فکری بودور سازنده لیک اولسون ، هامی بیلسین ، هامی قانسین کہ گوزل لیک توره دن مکتبیمیز ایستری ائلر بوتون آسایشه چاتسین ، اوبیری ، ابللرین بوسقودا یانمیش ، اونا رہبر لیک ائدن نو کر شیطان گمیریر دیل۔ دوداقین کی نیه کچمیشده قویوب بورک باشیما دولت ایران ، الیمه دوشسه زمان ، لاپ ائده رهم بودونو ویران دلی چوخ تئز قورولار ، قوردو اونو یانکی ، دئدی گت قاباغا قورخما کی من ٹولمه میشم ، تا عمو سام واردی اوتورما ، به بین اول دورایاغا ، انقلابدان قوتولان ملت اولوب خسته و ائلر هامی آشفته ، اگر ترپه شه سن تئز آلاسان ایسته دیگین یئرلری چوخ ساده و مفتہ ، دنیانین دشمنی آمریکا اونون بینینه سوخدو سوزونو ، توولادی قوردو تونونو ، ده لی صدام تکبرله چیخیب خنجرینی سوولادی دوردو ، دالیدان چالدی بیزیم ٹولکه میزین پیکرینه ، پارچالایب تا آپارا حصه سینی ، اولمادی بیر نفری اول عراقین قیصرینه سویلویه ٹولکه میزین کچمیش اولان تاریخینی ، قصه سینی ، دیبه شیر قویروقی اوینا تا کی اولماز ، قوجا ایراندی بو ٹولکه ، بورادیر شیر لره اورمان ، چیگنینه ایپ گچیریب قیصر رومون ، موغولورام ائلیب ائندی مسلمان . دالیدان خنجرینی ویردی او نامرد ، هجوم ائندی قفادن کہ تاپا ٹولکه میزه ال ، سالا هر صلح و صفاده ن . بو آخین ملتی تشویشه سالیب ائیلهدی حیران ، کہ نه اولموش تازا آزاد اولونان ائلره دشمن بله شبخون ویرا ائولر اولویران . دشمنه ، تانک لارا قارشى دایاندی قانی پاک تازه جوانلار ، هر هسی بیر ایگید اصلان کہ وطن توپراغی اولدو اونا حیران ، بومطلبی جانبا زلسر آنلار ، نه کی ظاهرده بیر انسان . ایله ییب سینلرین گوللیه آماج چیخیب ذبروله لر اوستونده کی دراج تکین اووجا . ائدیب

تولكو اولان دشمنه قارتمال كيمي ايلغار ، ساليب و لوله اركانه چون باغلييب او قانيه اسلاميله ايلغار . بو خبرملتي جوشدوردو ، ائلي بيرده قووشدوردو، اولوب داغلارين اوستونده كي يثل تك دره دن داشدي ، آشيپ سهملی سئل تك ، وئردی ژاندارم الين پاسدار اليه اودا آرتش الينى سيخدي محبتله ، قويوب اوز هامی مرزین طرفينه . دشمنين اوردوسونو اولدوغو يئرده متوقف ايلييب ، باخمادی گولله سسيه قومبارالار قوه سینه بو منالارين پاتلاديقی گورسسيه . ووردو محکم يوموروخ حمله ايدهن آزغين اولان بيرتيجی لار سینه سینه .

هوا نيروزيله نيروی هوایی اوجا داغلاردان آشيپ ، شهرينين سايه سين اول ساليب ايرانه كه امنيت ملت گوجه وابسته دی ، صورنا گوی ئوزوندن ائليب حمله ، وئريب ئولكه ميزه شان و شرافت ، شغيب دشمنی راحت ، آپاريب صداماسو وقت نئچه بومبانئچه راکت نئچه موشك ، بئله اول كان وقاحت كه بيزيم هئج كسيه شوخلوقوموز يوخ بيزيك اهل صداقت . فيرتانا باشلادی شرله ، محبت يئرینی دوتدو عداوت كه گرگ دشمن ايلن ئوزسياغی رفتار اولونسون بودو آئين عدالت . اون اوج اولموش ياشی بير تازه جوانيکی اونون آرزوسو ايستك ليسي امیدی شهادت ، دشمنين تانكنی گورجكك آليشيب اودلاشيب اول كان شهامت ، باغلييب سینه سینه نچه نارنجك يوگوروب آندی ئوزون تانكا طرف وئرمه دی مهلت ، پاتلاديب تانكي يئربندن چيخاريب تاپدی شهادت بو شهادتله وئريب ملتينه چوخلی شرافت . بو حماسه ائليب دنيانی مبهوت و ساليب فکرة قودوز صدامی ايواي عجب يئرده گرفتار ايله ديم من ئوزومو ، شيطان تيكسديم گؤزومو ، تاييشيم ايسته ديگيم آرزويا ، دنيای عرب بوشقبا قويسون سؤزومو . نه يامان يرده دايباندي ولی پوك كلمه سی قاندي كه بو ملت اگر ئوز ايچره بير آز شكوه شكایت و اريسا بير بيريندن ولی پيس گونده وئره آرخوا به آرخوا ياپيشار بير بيريندن .

نچه گونلو كك ايشی بيرمدت اوزاندي ، بو عمل خلقلری فکرة ساليب ملت اوساندي (تنگه گلدی) وئردی فرمان تهاسجم او بويوك رهبريميز ، بئله فرمانيله

امیدیلہ چرپندی ٹورہ کلر، تازادان مرزلرہ بیرق ایران ساچا جاغ شانلی گونش لر .
 بو سؤزه جبهه یه اوز قویدو بوتون ملت ایران ، هره سی شوق شهادتله جوشوب
 قلبلرینده گؤزل ایمان . یارانیب چوخلی حماسه که شقی دشمنین ئولموشلری گلمز
 سایا آسان . شهدا و ئوردیلر ئوز قانلارین ئوز جانلارین ایمان یولونا تاپاشییا ملتیمیز
 شأنله ، شو کتله گلستان اولای ایران .

بی بی سی ، ای بی سی آیری اولان اخبار جهان سوسدوداها سالمادی قشقر
 باغریقار کی گؤروب صدام عجب قویروغو قیسدی ، ئوزون سیخدی ینه بیر بو جاقا
 هی دییر ای ذاتی قریقار . منیم افرادیمی ایران خوروزی دنلری بیریر . قورخورام
 من گله جکدن اودو جانیم بئله تیتیریر بئله تیتیریر .

نبریز ۵۹۹۹۱۵ صمد ظهوری

بیر ماهنی دان بیر پارچا

بیر گون اولار ، باهار اولار ، باز اولار
 گؤل لر دولو ، اوردک اولار ، قاز اولار
 گئچر پیسلیک ، خالقین کئفی ساز اولار ، اورتامیزدا غم غصه میز آز اولار

* * *

عاشیق لار ، او خورلار ، ائلین ماهنی سین
 سویلر لر خالق لار قارداش اولسونلار
 برابر چالیشیب سرداش اولسونلار
 انسانلیق یولونا دؤز گون قالسینلار
 آنا دیلده اوخوسونلار یاز سینلار

ای وطنین سربازلاری

قودوزلارین قانین ایچین ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

وطن سیزین ، ائل سیزیندی ،
چمن سیزین ، گول سیزیندی ،
غیرت سیزین ، یول سیزیندی ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

سن گویده گز ای خلبان ،
یترین اولسون قوی آسمان ،
شیرین جانیم سیزه قوربان ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

آچیب آغزین اژدهالار ،
هجوم ایله صف لری یار ،
ظفر چالسین بیزیم دیار ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

شیرین یوخونا قات حرام ،
کشیکین چکک سحر - آخشام ،
قدرتیندن آلیم الهام ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

سلیمان ثالث ۵۹۷۲۱۴

ظالمترین گوزون اویان ،
دشمنلری حیران قویان ،
هجوملاردا داغ تکک دوران ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

بابکین قوج نوه لری ،
انقلابین میوه لری ،
دوتون بوتون ذیره لری ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

دشمنی قالین اودا ،
سیزله گلمه سین قادا ،
یول وئرمه یین استیدادا ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

دشمن قلبین ائله شان - شان ،
ئولکه میزه شهرت قازان ،
وطن دئییب جان او دوزان ،
ای وطنین سربازلاری ،
یوردوموزون جانبازلاری !

سرحد بویی زنجیر آچین ،
جهه لری یارین گشچین ،

بیلدیویش

آذربایجان شاعر لر و یازیچیلار جمعیتی وطنیمیزین شهر و کندلرینده یاشایان شخصیتلریندن دعوت ائدیو کی، شعر لر، کتابلار، ضرب المثللر، مثلر، ائل او یونلاری، ائل نغمه لری، ائل رقص لری اینچه صنعت (صنایع ظریف) نمونه لری، مختلف هنر لر، عمومیتله آذربایجانین فرهنگ، عادت و عنعنه لری (سنتی) ایله باغلی اولان هر بیر شی باره ده نه بیللرسه، نه کیمی کتاب و عکسلر وارلاریسدر، اونلاری جمعیتین اختیاریندا قویسونلار و بئله لیکله قدیم فرهنگیمیزین خلقه تانیتدیریلماسی باره ده جمعیته کؤمک ائتسینلر. سیزین یولوزی گؤزله بیریک.

آذربایجان دیلینین یازی چتین لیک لری

آذربایجان و هابئله تورک دیللی دنیانین ان قایدالی دیل لرینده ن بیری دیر بو باره ده تک آذری لر ده گیل فارس لاردا توز یازیلاریندا اونو انکار ایتمه ییرلر نئجه کی کیهان روزنامه سی ۱۳۴۲ اینجی ایله آشاغیدا کی خبری چاپ ایتمیشدیر :

(باقاعده ترین زبان جهان)

با قاعده ترین زبان دنیا یعنی زبانی که کمتر از تمام زبانهای دیگر فعل بی قاعده دارد زبان ترکی است که تنها یک فعل بی قاعده دارد آنهم (ایمک) بوده است در حالیکه زبان انگلیسی دارای ۶ فعل بی قاعده است .

بو خبر آذری دیلینین نفعینه اولسدوغو ایسچون اونو ایلک دفعه ۱۳۴۲ نجی ایله (خود آموز زبان آذری) کتابیندا، صونرالار ایسه مناسب گلدیگی یئرلرده گتیرمیشم پهلوی دورینده ن قباغ آذری دیلینه مخصوص فشار بو خیدی اونا گؤره ده

موللا علی بادکوبہ ای ۵۰ ایل بوندان قاباغ نصاب کتابین یازمیش و چاپ ایتدیر میشدیر ۱۳۰۱ هجری ایلینده محمد باقر خلخالی ثعلبیه کتابین مانع سیز ئوز دوشوندویو کیمی یازیب و اونلاردان باشقا چوخلو مرثیه لرس۔ نوحه لر و باشقا کتابلار آذری دیلینده منتشر اولموشدور پهلوی دوره سینین اوللرینده باشلا یساراق آذری دیلینه فشار آرتیر۔ تبریز معارف رئیسی محسنی نین و آذربایجان والیسی مستوفی نین ایله دیکلری ایشلر و اعمال ایتدیکلری فشارلار آذربایجانلی لارین و آذربایجان علاقمند لرینین یادیندان چیخمامیش دیر۔ مرکزی دولتین فارس اولدوغونانا گؤره، حکومت ایشلری فارسی اولدیغو اوچون تاسفله دیمکک لازم دیر کی آذریلرین بیر عده سی ئوز آنا دیلینه اهمیت و ثرمیبب ئوزا ئولرینده آذری دیلی عوضینه فارسجا دانیشیرلار و اوشاقلارینا فارسجا اویره دیرلر۔ محمد رضا دوره سینده آذری دیلینه فشارداها دا آرتدی حتی بیر جمله نی تورکو یازماغی قدغن ائتدیلر منیم یازدیغیم (گوشه ای از خاطرات) کتابیندا «یونجه یثیب مشروطه آلدیق» جمله لرینی پوزمامیش کتابین نشرینه اجازه ویرمه دیلر آقای مجید زاده نین آپاردی سیلر سارانی کتابینین چاپینا مانع اولدولار حتی منیم یازدیغیم «نمونه های فولکلور آذربایجان» کتابین ۲نجی جلدین جمع ائدیب آرادان آپاردیلر مرحوم قاراچورلو - سازمان سوزو کتابینی پول گوجینه گیزلین چاپدان چیخارتدی ذکر اولونان فشارلار نتیجه سینده تورک دیلی اوخویانلار خصوصاً یازانلار آزالدی۔ تهراندا آذری حروفچینلری بارماق ایله ساناماق اولاردی۔ آذری دیلینده نشریه لر چتینلیک لره باخمی اراق ینه علاقمند لر طرفینده ن آزا اولسادا منتشر اولوردو۔

چتین لیک لرده ن بیریده آذری دیلینه مخصوص یازی ماشینلارینین اولماماسیدی ماشین نویس داها دا آذیر۔ عمومی یازیلاریندا اولان چتین لیک لردن باشقا منیم یازیلاریمدا بیر ئوز گه چتین لیک لرده و ارایدی کی گله چکده داها آرتیق اونلارین باره سینده بحث ایده چیپک۔

سعادت

- سن گزهن گلزارده ، ایکاش من بیر خار اولیدیم
اییلینده گول لـسری سن ، منده بر خوردار اولیدیم
سن درهنده بیرجه شاخه زینت زلفوندن اوتری ،
من گولون آلتیندا گیزلین محرم اسرار اولیدیم .
مست اولیدون عطر گولدن ، سن گۆریدون خواب شیرین ،
منده حسرت لـله باخیدیم ، تا سحر بیدار اولیدیم .
سن اویوب رؤیا لر بـله ، من نگهبان جمالون ،
زلفونو حفظ ائتمه گه من یوسف دیندار اولیدیم .
صبحه تک غرق تماشا حسنوه شمع تک یانیدیم .
قطره - قطره اشگیمیله مانع اغیار اولیدیم .
ایسته سن یشتسین رقیبین ، اللری زلف سیاهه ،
منده او گیسو لـرونده حافظ و دیوار اولیدیم .
سن یاتیدون ناز ایدیدون ، منتظر منده باخیدیم ،
تا آچیلسین صبح من آمـاده پیکار اولیدیم .
قورخورام صیادان تا آللادیب سالسین کمنده ،
ساجلارین حفظینده جانا من گـرک هشیار اولیدیم .
سن پریشان زلفو آچسان عالمی مسحور ائده رسن ،
من گۆروب بو حالی سنده صبحه تک بیمار اولیدیم .
سن گیدیب اغیار ایچینده ناز و اطوار ائیلینده ،
من یازیخ دیوانه لـرتکک عازم بازار اولیدیم .
خانه ویران عشقی قویم لـسن ویرانه اولسون ،
منده بو ویرانه لـرده حاضر م معمار اولیدیم .

اتحاد

مينيم عزيز يولداشلاريم ، هر يئرده دين قارداشلاريم ، گوزدن آخان قان ياشلاريم
 پيام وئرير گوزون آخير، من ئولموشم گوزوم باخير.
 ندن گوزوم منه باخماز ، بيهوده گوزدن ياش آخماز، كور توتدوقونو بوراخماز.
 قولاق وئريرن سوزلريمه ، باخيرن آغلار گوزلريمه .
 بيز بير زامان قارداشيديق . قارداشدان دا بيز باشيديق ، بير ههفده يولداشيديق ،
 نه گلدى او اتحادا ، وحدتميز گئندى بادا ؟
 وحدتيلن قيام ائتديك، جمع اولدوق ازدحام ائتديك، شاهين ايشين تمام ائتديك،
 ندن صورنا قول آيبرديق، آيرى دوشدوك يول آيبرديق؟
 غفلتده بيز ياتمياقون ، آزادلىقى ساتمياقون ، مىللىتى آتمياقون ،
 انقىلابا داباغ اولاق بو نهضتده اياق اولاق !
 ايرانلى بيك بير ائليك بيز، دشمن گوزونده سئليك بيز، ينده زورلى يئليك بيز،
 دشمن ييخارگر اوتورساق، كارايلمز ولى دورساق.
 اتحادا چالشاغين ، اوتوراغين دانىشاغين ، يوشاغين ياشاغين
 هرايش گوره نائل گوجودور، ائلين گوجوشل گوجودور.
 رهبر بيزيم گوزوموز دور ئوزگه ده گيل ئوزوموز دور، سوزلرى ئوزوموز دور،
 اراده سين سيندريمه ك ، بير بيره خلقى وورميه ك .
 اوز چئويمه انقىلابدان ، ال اوزمه ديندن كتابدان ، قيامتن قورخ غذابدان ،
 دين دونونا گيريب چخما ، دين آديله دينى ييخما .
 منحرف اولما گل يولا ، باخما ساغا باخما صولا ، من سيز كسومگين كيم اولاق ؟
 آيبر سوز سوز ايچيندن آغاج چورور ئوز ايچيندن .

آسلاہ حکومتیندہ - بیک ، اسلام خدمتیندہ بیک ، علی ولایتندہ بیک ،
دوشمہ میشدن تورا قایت ، بیر فکر ایلہ صونرا قایت .
اولماسا بیزده فراست ، دیندن ائتمه سکک حراست ، آیریلسا دیندن سیاست ،
هم دین گئدر هم قوامیز هم دنیا میز هم عقبا میز .
گلین قیراق زنجیر لری ، ایتیلده ک بیز شمشیر لری ، ایشه سلاق تدبیر لری ،
حبیبیم دولو قارنیم آجدی ، ملت چوره گه محتاجدی .
بیر فکر ائده ک اتحادا ، گئچه جکک گئدبیدیر بادا ، گلہ جگی سلاق بادا ،
ویره ک دیونی دیه نی روشن ائده ک آتیه نی .
بیز مسئولوق ، متهم ایسکک ، متهم لیکده باهم ایکک ، وارث درد عالم ایکک ،
ایلیشمه گین گناهی وار ، سکوتین اشتباهی وار .
گر ائتمه سکک چونخلی شتاب ، هی چکمه سکک درد وعذاب ، موفق اولماز انقلاب
انقلاپی چالیشماساق اود دوتماساق آلیشماساق ،
گلون بیر عمر آز یشیه گین ، آز یاتاغین ، آز گیہ گین ، هم آز گزیب آز دئییه گین ،
هدفه انقلاب چاتسین ، ایساق توتسون قدم آتسین .
محمد علی نھاوندی

ظفر گلیر

جوشدوم ائسلرینه آخین گلیرم
سلطه کؤرموش ائله یاخین گلیرم .
ظفر چالمیش خلقه اوزرلیک سالین ،
نظر لردن اوزاق ساگین گلیرم .
یساما جلارا ساچیر شفق اوفوقدن ،
اپشیق کلمکده دیر ، باخین ، گلیرم .
ایلدیر بملار شاخیر قارا بولوتدان ،

من شاخیدیم، سیزده شاخین، گلیرم .
 بیخلمیشدیر ایندی طاغوت رژیمی،
 چاخماق داشی اولوب چاخین گلیرم
 بایرام دوتون بوگون قان بایرامیزدیر،
 قاندان السه حنا یاخین ، گلیرم .
 شانلی ٹولکه شانلی ائلم یاھاسین ،
 ظفر بایراغینی تاخین گلیرم .
 ریگان لارین باشا چاتییدی عمرو ،
 داغیتیشام شاهین کاخین ، گلیرم .
 ده لی ایگیدلریم ظلمه صون قویون،
 استبدادا فارشی قالخین ، گلیرم .
 مانوس اولدوم انسانلارین دردینه ،
 جوشدوم ائللر، ینه آخین گلیرم .
 تیریز - مانوس

مضحکہ لر

- دکترا، آماندی ، دادیما چات !
 - نه اولوبدو؟ اولمویا ناخوش لویوبسان؟
 - باشووادولانیم یوخ. آروادیمین آپاندیسی دوتوبدو و جراحی عملیاتا احتیاجی وار.
 - بیر آدامین کی ایکی آپاندیسی اولماز . من کئچن آی آروادیوین آپاندیسین
 کسمیشم .
 - دوزدور دکترا بیر آدامین ایکی آیاندیسی اولماز آما من یاز یغین ایکی
 آروادیم وار .
 آرواد ارینه :

- کیشی آینانی نییہ سیندیرسان ؟
 - بو مراٹ ہمیشہ بورنومو اگری گوسترهردی .
 آرواد : - آی کیشی من کی سنہ گلن گوندهن بورنوو اگری گورموشم .
 ملا نصرالدین دن سوروشدولار :
 - ٹولو آپاراندا تابوتون قاباغیندا گتتمک باخشی دیر یادلیندا ؟
 ملا جواب وئردی :
 - هر بئرده گئدیرسبز عیبی بوخدور . فنت تابوتون ایچینده اولمایین .

شاعر لہ مجلسینہ

- یولداشلار ! بیربه بیر هاموزا سلام
 اولارمی سیز بوردا من اوزاغ قلام؟
 دایمجا آغلاسا آناملای - آنام
 سیزدن اوزاغ بئرده ئو دوستاق اولور
 خیالدا جانلاناں گوللر تئز سولور
 یغینجاقی گؤردوم اوره گیم اسدی
 انتظار گؤزلریم سیزه تلسدی
 بو شادلیق بوشن لیکک دای منهبسدی
 منی ده جمعیزه ارشاد ایسلین
 کدرلسی قلبیمی بیر شاد ایسلین
 شعر یازماقا دوزدور هوسکارام من
 یاغماسا گریباغیش سنبل باغلاردهن؟
 سنبل کسه سهلدی سارالار چمن
 سیزلر بیر بولود سوز من بیر سنبل
 شاد اوللام هنردن اویره ننم بیلم
 بیرایشچی یم ساده هئج نه یم بوخدور
 یوخسولارین غمی قلبیمه اوخدور
 ظفر چالماغیمیز خیلی یاووخدور
 اویره دین ظلمه تین قیرینی قازیم
 یاپیشین الیمدهن منده سؤز یازیم
 کسبیلین عوموری ظلم کارلارین
 گون چبخسین ای ٹولکم اریسین قارین
 گزسین لرال - الله یولداشین، یارین
 گونشلی یوردومدا من آلاو اولوم
 داملاتک قوشول - وم دنیزه دولوم

اٹل غمی اٹلینین غمی باندیردی
 آجینی شیرینی زامان آنسیردی
 نسیلر الینسندن زنجیری قیردی
 نجه انسان ئوزو کؤرسون قانماسین

بو اولارا آلولانیب بانماسین

(تبریز احد الل غم)

بایرامعلی عباس زاده (حامبال)

(۱۲۳۸ - ۱۳۰۵ هـ ش)

آنا یوردوموز آذربایجاندا لایقینجه تانینمیش یوزلرله شاعر و صنعتکارلار اولموشدور . « اوره گیم پارچالانیب باغدا بیتن لاله کیمی » مصراعيله باشلانان شعرى دییهن عباس زاده ده بئله شاعرلردن دیر . ملا نصرالدینچی شاعرلر نسلینه منسوب شاعر عباس زاده نین یوخسولوق و محرومیتلر شرايطینده یاشاماسی و بئله چتین وضعیتده گوزله شعر نمونه لری یاراتماسی دقته شایان دیر .

بایرامعلی ایگیبر مینجی عصرین (میلادی) اول ایللریندن باشلا یاراق آذربایجاندا آلولونان ملی آزادلیق حرکاتینین فداکار خادملریندن بیرى اولموش و حرکاتین دشمنلریله هم الدهه سلاح و هم ده قلمله مبارزه آپاران مجاهد و وطنپرور بیر شاعر کیمی تانینمیشدیر .

عباس زاده زحمتکش خلق ایچریسیندن چیخمیش ، بوتون حیاتینى بو خلقین قورتولوشو اوغروندا مبارزه یه صرف ائتمیشدیر . او ، تخمیناً ۱۲۳۸ینجی ایلهده سراپین « دوننی » کندینده آنادان اولموش و روحانی تحصیل آلمیشدیر .

جوان یاشلاریندا میرزا گلزار لقبیله یازدیغی طنزلر کندیلر آراسیندا دیلدن - دیله گزیردی . او ، مالکلری ، خانلاری و بگلری قامچیلایان انتقادی شعرلر یازدیغی ایچون اونلار عباس زاده نی تعقیب ائله ییب حتی اونون ائوینی ده داغیتمیشدی لار . بو مناسبتله عباس زاده شعرلرینین بیرینده یازمیشدیر :

توزوم ٹولسمده یازین بو سوزومو باش داشیما ،
تو کوب ایرانین او خانزاده لسی کسول باشیما .

۲۰ینجی عصرین اوللرینده یوردوموزون خلقی یاد ائلی اشغالچیلار و یئرلی
استمارچیلار قارشی مبارزه یه قالخدیغی تاریخی گونلرده بیز، عباس زاده نی سردار
ملی ستارخانین قورخماز مجاهدلری جرگه سینده گوروروک . او، الده سلاح
انقلابچیلارین صفینده سنگر لرده دشمنله ووروشموش و بیر نجه دفعه یارلانمیشدیر .
ایران حاکم لرینین و استمارچیلارین شکنجه لرینه دؤزه بیلمه یین مینرله
زحمتکش کیمی بایرامعلی عباس زاده ده ئوز دوغما یوردونو ترک ائدیپ شمالی
آذربایجانا کوچموش ، حامبالیقلا گذران ائتمیشدیر . دئیلدیگینه گوره عباس زاده
شاعر میرزه علی اکبر صابر له شخصاً تانیس اولموش و دفعه لر له اونو نلاگوروشموشدور .
بوگوروشلرده صابر اونو یازماغا هوسلندیرمیش و حامبال تخلصونوده عباس زاده یه
بو یوک شاعر وئرمیشدیر .

عباس زاده نین اثر لر یله صابرین یاخیندان تانیس اولماسی اونون یارادیجیلیغینا
مثبت تأثیر گوسترمیشدیر . بئله که صابر طنزینین تأثیرینی شاعرین یارادیجیلیغیندا
گورمک اولار .

عباس زاده با کسی دا یاشادیغی ایللرده ایران آذربایجانیندا باش وئره ن
حادثه لری دقنله تعقیب ائدیپ و اونلاری ئوز طنز لرینده منعکس ائتمیشدیر .
آذربایجان تاریخینین شانلی مبارزه لره دولو اولان بیر دورونده یاشاییب
یارادان شاعر تمام عمرونو ئوز خلقینین آزادلیغی و ایرانین استقلالی یولوندا
مبارزه یه حصر ائتمیشدیر . او، یارادیجیلیقینین چیچکلندیگی ایللرده آتا - بابا
یوردوندان اوزاقدا یاشاسادا همیشه آنا وطنی آذربایجانا مربوط اولان اجتماعی
- سیاسی تشکیلاتلارین ایشلرینده فعال شرکت ائتمیش، او زمان مطبوعاتدا چیخان
شعر لرینین دیمک اولار کی هامیسینی بودباردا جریان ائده ن حادثه لر ه حصر ائتمیشدیر .
آذربایجانین طالعی، تو کمز دردلری ، بوخسوللوق، فلاکت و اونلارین

سبیلری بایر اعلیٰ عباس زاده‌نی همیشه دوشون دورموشدور. آخی، نه ایچون ظلم، استعمار، برابر سیزلیک حکم سورور؟ نه ایچون «گلزار وطن دیده‌سی گریان دولانیر؟» نه ایچون اونون هموطنلری آغیر احتیاج منگنه‌سینده جان و ثریر؟ او، ایراندا اولان یتر آلتی و یتر اوستو ثرونلره و خلقین قدرت و قوه‌سینه اشاره ائدهرکک یازیردی :

گوجی واردیر دئمگه هر سوزی ایرانلیلارین .
 وار چینی، وار چکجی، دریازی ایرانلیلارین .
 هر شیشی، معدنی واردیر، دوزی ایرانلیلارین ،
 دگیل هئچ بیرشیه محتاج ئوزی ایرانلیلارین .

لاکن او زمان بیر اووج استعمارچیلار و طفیلی لر بو غنی طبیعی ثرونلرینه ییبه چیخیب و بو حقه‌ده دانیشانلارین آغیزلارینی یوموروقلایخامیش و اونلاری قول وضعیتینه سالمیشدیلار. حاکم قوه‌لرین ئولکه‌ده وجوده گئیردیکلری جنایتلری شاعر بیر-بیر اونلارین اوزونه غضبله چیربیردی .

استعمارچی طبقه‌لرین بیر قارین چؤره‌گه محتاج قوبدوقلاری زحمتکش انسانلاری ئوز یوردلارینی ترک ائدیپ، غربت ائللره گئتمگه مجبور اولوردولار . بونولادا اونلارین وضعیتینی هئچ وقت یاخشیشلشمیردی . اصلینده اولار یاغیشدان قورتولوب یاغمورا، راست گلیردیله . احتیاج کابوسی بو بیچاره انسانلاری غربت‌ده تعقیب ائدیردی شاعر بو زحمتکشلرین وضعیتینی بله تصویو ابله‌بیر :

باکی زاودلاریندا آیاکیم ایش گؤره‌ردی ،
 هر گونده یوزلریله کیملر دوشوب ئولردی،
 کیملر دیوار دیبینه، غربتده جان و ثره‌ردی،
 کیم صبر ائدیپ دوراردی ایرانلی اولماسایدی؟

ایران ظلمکارلارینین الیندن قاچان کارگرلرین اکثری شمالی آذربایجانا گئدیر و اورادا آبری استعمارچی-لارین چنگینه دوشور، فلاکت و محرومیتلره

دچار اولوردولار . شاعر کارگرلرین وضعیتین بئله تصویر ایدیر :

اولوب شغلمیز آه و زار آغلاریق
 بیزه بدکچیر روزگار آغلاریق .
 یازاق دردیمیزدن سیزه ، آغلایین
 سفالت ایچینده یاشار، آغلاریق .
 نه بیر فعله لیک وار گئدهک، ایش گورهک،
 قالب کوجه لرده بیکار آغلاریق .
 داهی صبر و طاقت ده یوخ، صبر ائدهم،
 دل و جان اولوب شعله وار آغلاریق .
 کچجیب اظلم حددن علاج ائله یین ،
 مظالم الیندن فغان ، آغلاریق .
 آجیندان تولور جمله اهل وطن ،
 کفن یوخ ، قالیر بی مزار آغلاریق .

توز هموطنلرینین توکنمز درد لریندن دهشته دوشوب آغلایان شاعر امیدین
 ایتیزیب روحدان دوشمور ، بلکه ، کسگین شعرلریله دشمنه هجوم آپاریز و ازیلن
 خلقلری مبارزه یه چاغیریردی . او، زحمتکشلره خطاباً یازیردی :
 اون ایکی پوت تاین آلتیندا قالان خسته کیشی !
 نه اولار، ایله هجوم خان ایله بگک اوسته کیشی !
 بایرامعلی عباس زاده انقلاب شاعری ایدی و شعرلرینین بیرینده مشروطه
 سربازی اولدوغونو بئله اعلان ایدیردی :

من روز ازلسدن دئیمیشم - انجمن من
 گردؤیسه له، تولدورسه له ده اینجیمن من .

شرق استبدادینین قارا مجسمه سی محمد علی شاه انقلابچی گروهلارین
 آخیر ضربه لرینه دوروم گتیره بیلمه ییب قاچماغا مجبور اولدوقدا عباس زاده اونا

آجی آجی گولور وریشخندله اونون طرفدارلارینین دیلیندن دیردی :

بیلیم نه گناه ائتمیشیک ای قادر قهار ،
 گوندن - گونه ایرانیمیزین بختی اولورتار .
 يتمزدی بو کیم ، شاهیمیزی بیر پارا احرار ،
 تختیندن آتیب ایله دیلر حقینی ان-کار .
 شاه اندیر بسلیب ، رسم اطاعت دیشیلدی .
 قانون پوزولوب ، وضع ولایت دیشیلدی .

عباس زاده مشروطه دورونده اجتماعی حادثه لری یاخشی باشا دوشوردو و
 کناردا دوروب ئوز وطنینده کی حادثه لره بی اعتنا اولانلاری بئله رسوای ائدیردی :

می ایچیب دلدار الیندن هپ خمارم دوغروسی .
 غصه و غمدن کن-ارم ، نشته دارم دوغروسی
 تو که هرم ایرانه دایر گ-وؤزلریمدن اشک تر ،
 اولنلارین افغان-لاری ائتمز منه هر گز اثر ،
 قوی بوتون ایران قیریلسین ، پاره لئسین سربسر ،
 ئوز یتیریمده من ئوزوم خوش روزگارم دوغروسی .

عباس زاده اثر لیرینده مشروطه دشمنلرینی نفرتله دامقالادیقی کیمی ، بو
 مبارزه نین باشچیسی ستارخان، اونون صادق سلاح دشلارینی اوره کدن آلفیشلا بیر
 و شعر لیرینین بیرینده بئله دیردی :

اونون وجودونا پابند دیر منیم کونسلوم ،
 چکن او زحمتینه من ئوزوم اولوم قربان .
 نظامی تربیه سی اولم-اییب او جنگاور ،
 رشادتینه اونون خارجی قالیب حیران .

بایرامعلی عباس زاده دوغما وطنی آذربایجانین وورغونو ایدی . شاعر

زند گانلیقنین سون دورونو غربنده کچیرسه ده اونون نبضی وطنین نبضی ایله و

قلبی وطنین قلبی ایسلہ بیر ووروردو . شاعر غربتده اولان وقت ایرانین اجتماعی وضعیتینی ائله قشنگک تصویر ائتمیشدی کی ائله بیل ئوزو حادثه لری یاخیندان گؤروب و اورادا شرکت ائتمیشدی . وطنین درد لرله اوره گی آسولانیب یانان و عمرو بوی خلاق دشمن لرله ووروشان شاعر یوردونون گوزهل ایکلرینی ده قلمه آلمیشدیر . او، وطنین آزاد و خوشبخت اولماسینی آرزویلا بیردی و اینانیردی کی فقط السی قاپار لیلار وطنی شاهلار چمگیندن خلاص ائده جکدیر بویو کک و شکوهمند اسلامی انقلابیمیز عباس زاده نین آرزویلا رینی حقیقته چئویردی . کارگر لر والی قاپار لیلار ، عمومیتله وطنیمیزین بوتون زحمتکش لری ، اولارین وحدت و بیرلیگی انقلابیمیزی غلبه یه چان دیردی . شاعر وحدت و بیرلیگی ترنم ائددر کک دیردی :

شرقده حریت دوغار سا ، منجه زحمتدن دوغار ،

شان و شوکت بیرلیکک ائتمکدن ، حمیتدن دوغار .

الده باپراقسلار ، دودا قدا ، دبلده حریت سؤزو ،

نائیل اولماق مقصده ، البته غیرتدن دوغسار .

حامبال تخللوصونو تکجه بایرامعلی عباس زاده ده گیل ، بلکه آیری لاری دا گؤتورموشلر . او جمله دن ، محمد علی منافزاده ، جلیل خلیل زاده و یعقوب نصیرلی ده حامبال امضاسیله یازیب ، یاراتمیشلار .

بایرامعلی عباس زاده نین عمرو یوخسولوقلا کچیب وزحمتی عملده تمامیه لیمس ائتمیشدی . آذربایجان خلق ادبیاتینین مروارید لیریندن بیرری اولان بو استعدادلی شاعر ۱۳۰۵هجی ایلین خرداد آیینین ۱۳-ده وفات ائتمیشدیر . اونون عزیز خاطره سی خلقیمیزین اوره گینده یاشاییر و شعرلری سئویله - سئویله اوخونور .

یاز گلیبدی

یاز گلےبیدیر چؤلره ، چیچکک لر گوللنیرلر
 یارپاقسار بیچیلدا شیر آستادان دیسلنیرلر
 یاز گلےبیدیر ائیللری چالیشماغا چاغیریر
 سئل لر - سولار داشیبیدیر داغ ، دره دن باغیریر
 یاشیل دون گئینیبیدیر بوتون باخچالار ، باغلار
 انسانا فرح وئریر زیروه سی قارلسی داغلار
 لاله آجیب قیرمزی باغیرینین باشی قارا
 ائله بیل هجران چکیپ قلبی اولوبدور یارا
 سولارین شیر بلتسی قوشلارین جیک جیک سسی
 یاییلیدی هـــــر یانا بلبلون خوش نغمه سی
 پروانه لر اوچورلار قونورلار گولدن - گوله
 توپ - توپ آچان قیزیل گول تحفه گلپ بلبله
 آل - الوان چالیرهریان چیچکک لر گولور اوزه
 گؤز ایشله دیکجه گول دور دولوب دره یه دوزم
 سوسن سونبول نسترن عطیر ساچیر یاسمن
 باهارین نفسیندن قدرت آلیب گپوی چمن
 درین نفس آلیرام قانادلانیر دیـــــله گیم
 یازین خوش هاواسیندان ذوقه گلـــــیر اوره گیم
 گزیرم دولانیرام چیچکک لـــــرین باشینا
 باخیرام وطنیمین گئچمیشینه یـــــباشینا

سئوينيرم اوره كــــــدن نه بختيار ائليم وار
 هامى ديللردن گؤزل شعره سيفان ديليم وار
 گلين - گلين آدوستلار يايلاق بو چؤل لره
 گول - چيچگين ايچينده ماهنى قوشاق ائل لره
 حاصارلى يام وورغونام من بو چؤلّه ، چمنه
 وطنيمين عشقيدير الهــــــــــــام وئريب او منه
 « فريدون حاصارلى »

سهند سولماز

(جنوب آذربايجان ادبياتى نين گؤر كملى سيماسى و پارلاق اولدوزو اولان
 بولود قارا چورلو « سهند » شاعرين وفاتى نين ايل دونومو مناسبتيله .)
 نوروز گولو سولماميشكان هاراي قويدو :
 سهند سولدو !
 دره لر - دوزلر تيتردهى ،
 ذيره لردن قارتسال اوچدو ، بلبل سوسدو ،
 مغان دؤشونده اوخلانان مارال - جيران ديزه چؤ كدو ،
 آراز ياتاغيندا دوندو ، ساوالانين گؤزو دولدو ،
 بو ماتم زاره باخديقچان وقارين پوزميوب ديندى :
 - سهند سولماز سهند سولماز !
 ياناقلاردان آخان قان ياش دوروب حيرتله ديكسيندى .
 قوزقون لئش اوسته سيلكيندى ،
 غضبلندى ، چانقيلليقدان چانقيل تاپيب ،
 قاشين چاندى ، داغا آندى !

– نیه سولماز، نیه سولماز؟

طبیعتده قایدا دیر بو، گولون عمرو سونسوز اولماز!
داغ تیترده دی :

– طبیعتده اونسوز اولماز!

لاکن سهند غنچه ده گیل سولا هارین یاغیشلاردا ،
توزتک قالخا قاجیشلاردا ،

اوزاقلشماق ایتگینلیکدن

آرالانماق باتقینلیقدان ، سولماق دگیل .

ایلغیملاردان آیری دوشمک ،

ناقیشلاردان ایراق گزمک . سولماق دگیل .

سانما سهند باستیریلب یاتیب ، باتیب اویانیلماز یوخولارا ،

سانما سهند هپیریلب مزاریندا ، سونوب اودتک او جاغیندا .

قوزقون لشدن باش قوزارکن ، باخدی داغین دیکه اوزونه :

– سویله گوروم داغلار داغی ، زمان بویو بو دنیا به آدیم باسان انسان اوغلو ،

آچیر گوزون ، یومور گوزون آدین قویمور یاشیشمی ؟

اولوم – اولوم فاصله سی گاهدان یاخین ، گاهدان اوزاق ،

نه قدرده اوزاق اولسا

یومور اونون شهلا گوزون زمانین مین – مین بارماغی ،

بو قایدا دیر طبیعتده سهند سولدو سهند سولدو !

داغلار داغی دیله گلدی :

– سهند سولماز، سهند دگیل داغ چیچگی، باغ چیچگی یازدا آچا ، قیشدا سولا،

سهند دگیل گونه باخان ، گون باتاندا ، باتا گونله ، آچا گونله ؛

سهند ائلین جارچیسیدیر ، سهند ائلین شاعریدیر ،

سهند سولماز .

قوزقون حرصدن گولومسه دى :

- چوخ گۆرموشم زمان - زمان ، عصيرلرده ، نسيللرده

جنت كيمي سارايلاردا شاعرلرى ،

بير اللرى اينجه بئله ، او بيرينده قان تك باده ،

دوداقلارى ترپه ننده ، يولا دوشوب تيرمه قبا .

لاكن سولوبلار حياتدا ،

ديوانلارى مشين جليد ، قات - قات توزلاردا بوغولوب ،

سولدو سهند ، تولدو سهند

سبل گۆزونو ، قان ياش تۆكمه ،

تورپان سريندير ، آيرار سنى ايستكلى شاعردن .

داغلار داغى آلولانيب زنجير چينه دى آغزىندا :

- سوس اى دار گۆز !

عمر بويو قارين قولو ، چكىل گئن دور بيز آز ،

چيخارت گۆزوندن گۆزلوگو ، آبريل ايرنج يمه گوندن ،

چاشما الوان بزه كلره ، اويمايالان دوزه كلره ،

جيققالاردا قان ايزلرين گونش بيلمه ،

ياشايشى بوگون بيلمه ، دونن بيلمه ،

دوشون !

سهند سرمد

سهنه سرمد دگيل ، صهبا دگيل ، عنصرى - انورى دگيل ،

سهند صاير بالاسيدير ، وورغونون مسلك داشيدير ،

نسيمى لر ، فضوليلر ، واقفيلرين نسلينددير .

ائشيت اى وارليغين لئشده گۆرهن ، قارانليقدا عومور سورهن ،

نئچه مين ايل بوندان اول ، اولمپ داغى ، آلالاهلارين اونلاغيدي ،

هاچا ساققال ژوپيترده آلاهلارين آلاهيدي ،
 سويله گوروم ، بو سورودون ، قاليب يادوندا هئج بيرى ؟
 لاكن عصيرلردير دورور گؤز اؤنونده ، پرومتهى !
 سهند سولا بيلردى ، سهند اؤله بيلردى ،
 سهند ائله باغلى اولدو ، اونا گؤره سولماز اولدو .
 سهند ، ائلين ، ايللر بويو ، اوره كلارينده توپلانان كينه لرين جارچيسيدير .
 سهند ، ائلى - يوردو ، باغيشلاسيدي بير خالا ،
 دانيشسايدى ايتجه بئلدن ، قيوريم تئلدن ، مرمردؤشدن ،
 گول يارباغينداكى شه تئك ، بير آنليقدا يوخ اولاردى .
 سهند ياراتديغى شعرده ، ائلين اوره گى چيرپينير .
 سهندين الهام پرىسى ، دوشنميش كؤشگلرده يوخ ، تالانميش يوردلاردا گزير ،
 او ، جانليدير ،
 لاكن چيچكك اولوب سانجيلمير بخته ورلر تئلينه ،
 داياق اولور تاپدالانميش ائلينه ،
 گزير سؤنوك اوجاقلارى
 بالاسيز آنانين گؤز ياشين سيلير ،
 آناسيز بالانين بويون اوخشاير ،
 يول آچير صاباچا ، آيدين صاباچا ،
 دويوش ساحه سينه اميد جالايير .
 سهند ائلين سارسيلميان ارادهسى ، اولدار اؤلكهسى نين يوكسك داغيدير .
 بويله دير كى ، سهند سولماز ، سهند سولماز

جہہ مسافری

اذن وثر ای آنسا من یوردوما قوربان گئدیرم
آلمیشام اووجوما بو بولدا شیرین جان گئدیرم

★

یادلارین تاپ—داغی آلتیندا قالیدیر وطنیم
اونا یاردی—م ائلہمکک ایندی وظیفہمدی منیم
وطن اوغروندا گر کدیر گئده باشیم — بدنیم
فخر دیر اولسا ب—و اگنیمده کی پالتار کفنیم
من شہادت یول—ونا تاپمشام ایمان گئدیرم
اذن وثر ای آنسا من یوردوما قوربان گئدیرم

★

گوز تیکیب یوللارا نیسگیلی یثیم گول بالالار
اوغلی ئولموش اؤره گی داغلی زواللی آنالار
نوجوان قانینی سفقالینہ یاخمیش آت—الار
باجی قارداش قاراسین باشینہ عمرینجہ سالار
قانا دؤنموش اؤره گیم گوزلری گریان گئدیرم
اذن وثر ای آنسا من یوردوما قوربان گئدیرم

★

هر قاریش توپراغیما بیر ایسگیدین قانی آخیر
آل ق—انیلہ بویانان بایراغی او یترده تاخیر
جان بهاسین وثرہ ره کک غاصبہ، یوردون بوراخیر
گل وطنداش بویشری ساخلا دیر روحی باخیر

او گنديب ايندى منم فارس ميدان گنديرم
اذن وئر اى آنا من يوردوما - قوربان گنديرم

گ—ؤرورهم قانه بهلشميش شهدا اجسادين
دينليره م ياره—هنن قهرمانين فريادين
دويورام حق و حقيقت يول—ونون ارشادين
آنيرام وعده موعودون اولان ميع—ادين
من ده چون واردى همان عهدله پيمان گنديرم
اذن وئر اى آنا من يوردوما قوربان گنديرم

مندن : ان ياخشى ايگيت ايلهدى قوربان ئوزونو
چؤلده، سنگرده، گهريب سينه، بو كوي دورديزيني
گنجه - گوندوز قورويور يوردونو، يوممور گؤزونو
آخ وطن سوبله يره كك تورپاغا سورتور گؤزونو
او وئريب درس شه—امت منه الآن گنديرم
اذن وئر اى آنا من يوردوما قوربان گنديرم

ياغديريرلار ائ—ليمين باشينا قومباره لرى
ائو—آشيندن : چيخاريرلار چؤله بيچاره لرى
چاتديرييلار ساينى مليونا آواره ل—رى
گون - بگون تازه له نير غور اولونان ياره لرى
گنديرم ياره ل—ره تاپماغا درمان گنديرم
اذن وئر اى آنا من يوردوما قوربان گنديرم

انقلاب ائ—يسله دي ايراندا بؤيوك ملتيميز
سالي—دي دنپاني بوتون حيره بو همتميميز

ایندی دوشموش خط۔۔۔ره نهضت و حریتیمیز

حکم ائدیر ایندی بیزه، دین ایله، میلیتیمیز

«دفع اولاشر اجانب» بودو فرمان گئدیرم

اذن وئر ای آنا من یوردوما قوربان گئدیرم

✦

دشمن ایستهر کسی سه په اورتامیزا تخم نفاق

تایشه ال تاها ایرانیمیزه کسه وهنه سیاق

ائندی ایرانه تجسه اوز بو زمان جیش عراق

قالخدی ائلر آباغا چوندو نفاق اولدو نفاق

بو یله بیرلیکدن اولوب شاد و خرامان گئدیرم

اذن وئر ای آنا من یوردوما قوربان گئدیرم

✦

ایندی صدام که گورور جبهه ده زار اولدو ایشی

اولور ایرانی لارین نفعینه جنگین کیدیشی :

طمع اوستونده سینیدیز ساوا آغزیندا دیشی :

خسام خیالیه ، باریش ایستبری دیوانه کیشی

آنسلامیر وئرمه لیدیر جورمونه تاوان گئدیرم

اذن وئر ای آنا من یوردوما قوربان گئدیرم

★

بیر بئله قان تو کولوب شهر و دیار اولدو خراب

مال نه دیر؟ جانی خسارتلره یوخ حد و حساب

متجاوز کیم اولای وئرمه لیدیر خلقه جواب

خاق جانی سینی خلق ائتمه لیدیر ایندی عقاب

صلحیله سازشه یوخدور دهاها امسکان گئدیرم

اذن وئر ای آنا من یوردوما قوربان گئدیرم

★

كىم تۆره تىمىش بو قدهر ياره لىنى معلولى؟

هانسى غارتگر ائديب بىر بئله آج، يوخسولى؟

كىم ياخيپ اوددا يانير آبادانى - دزفولى؟

او، ئوزو اولماليدير ئوز ايشينين مسولى

«صابرى» دوتماليدير خلق اونا ديوان گئديرم

اذن وئر اى آنسا من يوردوما قوربان گئديرم

★ ★ ★

«عباس صابرى»

* اش = ابو ، لانه = آشيانه

يولو گئتمك گر ك

گور ياغيشلار ، تۇكولوردو ، گؤيدن يثره سئل كىمى
آرا باسين توپراق اوسته ، يو كك داشييان چككىردى
ته كرلى ، بالى — چىقلارا جوموب بىردن قاليردى
زور وئريردى ، قىدم لر ين بىر - بىرينه نىكىردى

★ ★

آت يثرينه ، يازىق يو كچو ، باغلامىشدير ئوز - ئوزون
آغير يو كو آراب - آادا ، هى چككىردى ، دوروردو
أوزوندىن گاه تر آخىردى ، گاهدا ياغيش داميردى
بالىچىقلاردان چىخانمىردى ، ئوز - ئوزونو يوروردو

★ ★

هئشده يارديم گؤستمىردى ، اونسا دوغرو ئوتنار
عاجىزلارا ، ضعيف لى — ره اولار يثتهن امدادا؟

قالانى ۴۵ ينجى صحيفه ده

ايشچى لى - رين

بايرامى

زامان يثنه سس لى - نىر
دبسله گلىب باغثيرير
گوپونلرون گورسىسى
ايشچى لرى چاغثيرير

■

قارا ده مير قاندا لار
ازير لى ، آباغى
دوستاغدا زنجيرسىسى
آپارير باش ، قولاغى

■

ده مير ، ده مير ده بىر
دروزالار آچىلير

دان اولدوزو چبخار کن
فلولمت باغری یار بلیر

مو حکم و تریب الاله
بیر نچه مظلوم انسان
دام، دووارلار بیخیلیر
پوزولور قارا زندان

قارا بخت، قارا گونلو
صون قویوب اسارته
بیرلیگین سایاسیندا
یثیشیب عدالته

یغیشیبیلار ایشچی لیر
پسلا کادلار آچیلدیپ
ایشچی لیرین دبله گی
کاغازلاردا یسایلیب

اینجه، اینجه پیچیلنتی
اوجالیب هارای اولور
ایشچی لیرین حق سوزو
درین زامانا دولسور

اوره ک لرده یتر سالیبر
ایشچی لیرین قیامی
پسام لاردان دوغولور

عاجیز ئوزون، قولوزوربا گسرکک ائتسین همیشه
یوخسا اونون محو اولماسی، آیدین سوز دیر دنیادا

عوموز بویو گورمه ییب دیر، بیرگون راحت یاشاسین
ئوتوب یاشی آتمیش بشدن، هی یوک چکیب، بئزیکیب
الی بوش دیر، اوزو قارا، نه یای تسانیر، نه ده قیش
گوزون آچان گوندن بهری، هی ایشله ییب، غم چکیب

سانکی بیلیر، بو زحمتکش انسان، بو نواز لیدن:
یاشایشدا انیش - یوققوش، آلچاخ - اوجا گوزونور
هر سوتسگه ده فیرلانیری، زمانه نین جهره سی
دونن جوان گوردو کلرون، بوگون قوجا گوزونور

او قانیرکی، زحمتیله گسرك چوره کک قازانماق
غارت ایله، چوره کک تاپماق، مردایگیده یاراشماز
آلنین تری، ال قاباری، افتخار لسی حیات دیر
انسان اولان زحمت چکه ر، نامردلره ال آشماز

یثنه ده او، اوز یولسونا، دوام ائتدی، آنیردی
گئتمکک ایله یول قورتولار، یولو گسرکک گئتمه لی
یول نه قدر اگری - بوروق، داش - چانقیل لی اولسادا
مقصدلره چاتماق ایچون، گسرکک تلاش ائتمه لی

یوک داشیان دیسل - دوداغی آراسیندا سویلوردو:
یاشایشین یوللارینی،

قالانی ۴۷ نجی صحیفه ده

من گئديرم يورولماز .

بو يوللاري ئوتتم گركك ، مقصديمه چاتينجا

نه چاره كي ، بو اورتادا ،

ايپ قيريلماز ! جان چيخماز !!

« تېريز يحيى - شيدا »

غزل

سوزدور گوزونو آهو باخيشلى منه سارى

آرام اولاقليم ، آزالا بلكه غبارى

نقاشيوا قوربان ، نه گوزل نقش چكبيدير

به به او گوزل گوزلرينين واردى خومارى

قورخوم بودور او گوزلرينه ، گوز وورا اغيار

گيزلت اوزونو بدنظرين گورميه بارى

مجنون ائله دى ، عقليمى باشيمدان آپاردى

گورسندى ياناقددا گوزومه خالسى كي وارى

كيبريكلى نين هر داناسى اوخ دو ، سوزوم يوخ

اوخلا منى ، اوخلانسادا جان ، يوخدو چيخارى

اوجى اوخ آتان وقتيده قالماز داهبا صبرى

فيكرى بو اولور ، اوخلانان آو ، قاچميا بارى

رحم ائيله دئديم ، ديل سيز ايله ائيله مدارا

انصاف ائله بيريله اوخ آتما سنى تارى

باخدى منه گولدو كمانين چيگنينه آتدى

يول باشلادى تاگئتمگه او داغلارا سارى

كاش داغدا گوروب ، او مارالى وورميه ظالم

گروور سادا يارب ، بالاسى اولميا بارى

قورتار سوزونو «خوشمرام» آسوده خيال اول

ظالم لرائدن ظلملرين يوخ دور عيارى

« خوش مرام »

خالقلارين قيامى

سرماباسين قوردويان

ميتلارين دوشمانى

قانا چكير قيسامى

الى يالين انسانى

قيام قاندا بوغولسور

لاله بيتير ميداندا

يشنى انسان يسارانير

قان ايچينده هر ياندا

زحمت چكن انسانلار

بير سیرادا توپسلانير

بولادقوللار بير له شيب

آليشيب ، آلاولايسر

يوسكورموش سويوق دونها

چيچك له نيب گول آچير

السى قابارلى قيزلار

گول ده ريب تئله ساچير

بايرام اولور هر يئرده

ايشچى لرين چيخيشى

ايشين گنوزل باهارى

ياز ائمدير قاراقيشى

بیری بایرام توتوری
اسکی ایلین دونومون
بیرسی بایرام ائدییر
پیغمبرین اولومون

بیری بایرام سانیری
آنادان اولان گونون
فعلهده بایرام توتور
قانلا بویانان گونون

ایشچی لرین بایرامی
ایشه شرف قسازانیر
ایشچی لرین الینده
یثنی دونیا یسارانیر

یول آچیر آزادلیغا
ایشچی نین پولاد قولو
صولحون گؤزل نغمه سی
دولدورور ساغی، صولو

قارانلیق ایتیب باتیر
زaman دولور ایشیغا
دونیا بیر گون چاتا جاق
شان حیات، دیری لیغا

سولوخ قبارلی اللر
گول، چیچکله دولاجاق
حاکیمیت جاهاندا
ایشچی لرین اولاجاق
م. شیمشک

اولكر

وارلیق، دهده قورقود گونوش یولداشین
دایم ائل ایچینده او جالین باشین
جهالتین قارشسی سیندا ساواشین
تیکانلاردان تمیزلش سین چوللریم

* *

حیات یوللاریندا مایا قیمیز اول
دانیشان دیسلیمیز دودا قیمیز اول
هنر میدانیندا سینا قیمیز اول
هر آن چیچکلتن سین خیر عمللریم

« سلیمان ثالث »

عمر و اوزون اولسون یولون حقیقت
أورکلرده یئر سالاسان اولک کریم
واراقلارین اولسون زمان آیناسی
سئوسین آلفشلا سین سنی ائل لریم

* *

دولان اول کله لری دیار به دیار
قهرمان ائل لره چوخ سلام آپسار
اورمیه ده، شامی، موغاندا ستار
اوزا قدا قالیبدیر او بولبول لریم

* *

آذربايجان قادين عاشيقلاريندان :

عاشيق پرى

عاشيق پرى آذربايجان ادبياتينين گور كملی قادين سيمالاريندان بيرى دير. اونون ادبى ياراديجيلىغى بارلاق گونش تك آذربايجان ادبيات ساحه سينه نورلار ساچميشدير . او تخمیناً ۱۱۸۹ - ۹۰ نجى شمسی ایلده آراز قیراغیندا کی مارالیان کندینده ، یوخسول عائله ده دنیایه گوز آچدی ، فقرایله ، یتیم لیک ایله تانیش اولدو . پاشا بشینین ایـ لکک چاغلاریندان گـؤزه للیک ، حاضر جوا بلیق اونون خصوصیتلریندن ساییلیردی .

عاشق پرى ياراديجيلىغیندا ، اجتماعى عدالتسيز ليگه قارشى مبارزه آپارميشدير . عاشق پرى هم عصرى شاعرلرله ياخيندان تانیش اولموش و اونسلارلا بير نچه دفعه مکتوبلاشميشدير ، آشاغادا معاصرى اولان شاعر طفیلی به یازدیغی جوابدان ایکی بند نمونه وئریریکک :

مرشد کاملدن درسیمی آلدیم
جان گوتوروب بو میدانا گلیمیشم
مرغ سمندرين آشناسی بـام
اود دوتوبسان یانا- یانا گلیمیشم

*

مختصر، نه دئییم، ناشی سان، ناشی
دوتوبدور یاخانی عشقین آتشی
بـو تعریفلر زانا یه یاراشی
حق بیلیر کی ، من مردانا گلیمیشم

عاشیق پری گنج باشلاریندا بسو دنیانی ترک اتمیشدیر، نوزو گتمیش
لاکن قیمتلی اثرلری ادبیات خزینہ میزده قالمیشدیر .

معاصری اولان شاعر محمدہ میدان اوخور و بٹله بیر شعر یارادیر :

پری ایسـدیم عشق ایچینده آشکار

آرالیقدا باخشی اولسور سبیکار

بسو جنگگ میدانیندا ایسـلرم شکار

اگـسـر محمدتکک صد هزار اولا

شاعر دوغولدوغو یئر حقیقده ده بٹله یازیر :

پری نین دردی طغیانـــــــــــــــــدی

ساکـــــــــــــــــن یئری مارالیاندی

گولــــــــــــــــوم نمنجه سینده یاندی

بلبل لـــــــــر افغان ائیــــــــــــــــلهدی

عاشیق پری نین بیر چوخ دئیشمه لری وار ، آشاغادا میرزه جان ایله عاشیق
پری نین دئیشمه سیندن ایکی بند اوخورسوز .

میرزه جان

عقلیمی ایتیریب زایل اولموشام

در دیندن باشلایب سایل اولموشام

عالم بیلیر سنه مایل اولموشام

اود سالیبدر « مارالیانا » گوزلرین

عاشیق پری

عشقین مستلیگیندن آیل ، دگیلم

هر نه کی ، دانیشسان قابل دگیلم

لیلی صفت سنه مایل دگیلم

مجنون کیمی نه دیوانا گوزلرین

میرزه جان آذربایجانین گؤرکملی عاشیقلاریندان بیریدیر، عاشیق پرینی اوره کدن سئون میرزه جان ئوزیارادیجیلیغیندا پری نین گؤزلیگی، ملاحتی باره سینده بئله یازیر:

یاناغیندا بادی جمادن

اوجی تز حیغالی تمللر اویناشیر

سوز گون باخیشدان خودمار گؤز لرین

حیله لر فتنه لر فعل لر اویناشیر

آذربایجان ادبیاتیندا عاشیق پری تک ده گیل بلکه گلشاد، حمایل، طاهره، شهربانو، سونا، نبات، فاطمه، زؤهره، پری ناز، و یوزلرله قادین شاعرلر آذربایجان ادبیاتینا ده گرلی مرواریدلر بخش اتمیشلر آنالار حکمتلی سؤزلرینده نه گؤزل دئمیشلر، اصلانین ارکگی دیشیسی اولماز.

ح . اولدوز

قایناق : آذربایجان شاعره و عاشیق قادینلاری .

اتحاف

ای سهند ! اولکریمیز ،	بولودوم آدلی سهند
نیه بس تئز باتدین	باغریمیزدا یئر سالمیش
بیزی سن آغلالتدین	دویغو سؤزیله دالمیش
سن اوپاکک ذویغولار ایسه کئشدیب	بودا بیر سیر دیر آنجاق
علویتنه چاتدین - چاتدین	کنی چیچکلر آچیلاندا
ایتدی آنجاق ...	هر باهار ،
بیر ایل اؤتدو	بولدان یئتشر کن، سئیله بیر گه گلیر .
بئله هر گون هو آن	بیلیرم داخلی سهند
گزیشب سیر ائتدین	جنت اعلاده دایانماز روحون
روحوموزو، دویغوموزو .	چونکو اوز یوردونا
ح . ۴۰ - ساوالان	اوز خالقینا چوخ وورغون ایدی

آذربایجان کند رسم لریندن

چومچه گلین

باهار فصلی آذربایجان اکینچی لرینه ایش فصلی دیر ، شلیکک فصلی دیر ، باهار فصلی امید فصلی دیر ، گاهدان ایسه باهار فصلی ماتم فصلی دیر ، مصیبت فصلی دیر باهار فصلی نین گۆزه ل لیگی لطافتی یاغیشین بوللو غوندا دیر . چایلارین آخماسیندا ، قنار - بوزون اریمه سینده دیر ، باهار فصلی نین مصیبتی ، یاغیش سیزلیقدا دیر ، سوسوزلوقدا دیر ، چایلارین قوروماسیندا دیر . بونا گۆرده ان اسگی چاغلاردان چوخلو رسم لر باهارا خاطر ائل او با ایچره مرسوم دور . بو مراسم لرین بیر آذربایجان کند لرینده هله ده عزیز بیر دب (رسم) ساییلان « چومچه گلین » مراسمی دیر چومچه گلین مراسمی نی فولکوریک نمایش لردن سایماق اولار .

زمی لرین دوداغی عطش دن جیریلاندا ، چایلار قورویوب ، یاغیش یاغما یاندا . ائل او بانین امید کی سینلنده چومچه گلین مراسمی باشلانار . او امیدله کی تار ی نین رحمی گلیب یاغیش گۆنده ره ، برکت یوللایا ... بونا خاطر اوج نفر حاضر لاشیب مراسمی یثربنه یثربره لر . بیر یینه بیر اوزون آغاج آلیب اونون باشینا کور - کهنه اسگی بله بیر کی بیر قولچاغا بنزه تسین . بیر ده ایکی قاشیق گؤتوروب اونلاری بیر بیرینه چالار ، او چونجی نفرده چومچه گلین مراسیمینه باغلی اولان سؤزلری اوخویار . بیر لیکده یولا دوشر لر . قاپیلاری بیر بیر گزر لر . هانسی قاپیا چاتسالار ، قاشیق چالان قاشیق لاری بیر یینه چالیب آغاج گوتوره ن آغاجی باشی اوستونده اوینادار . ماهنی اوخویاندا آشاغیدا کی شعر لری اوره گه یاتان بیر سسله ترنم ائدهر .

آلا داغین بولودو ، قارا داغین بولودو ،

الله بیزه یاغیش وئر ، دئم لریمیز قورودو ،

اٹو صاحبی بونلارین ھالای - کووون اٹشیدیب اٹشیکه چیخار . ماھنی
 اوخویانلارلا بیرلیکده اوخویوب آخیردا بیر آز قاتبق پنیر یا چؤرک وئریب
 اونلاری حرمتله یولا سالار . داللاریجا دعا ائدهر . . . بئله لیکده بوتون ائولری
 دولانارکن مراسمی ادامه وئردلر . بو امیدله کی یاغیش یاغسین بوللوق اولسون .
 آغ چابلی

ای سئوگیلی یوردوم یمنی دیریلیک

ای سئوگیلی یوردوم وطنیم آذربایجان
 سندن آلب الهامینی تاریخ بویو ایران
 بنزر کسؤچری قوشلارا یوردسیز یواسیزلار
 گولشن ده اولارسا اولو گولشن اونازندان
 اتقان ده بهرین یو کسه دن آنجاق کی وطن دیر
 مین جانم اولارسا وئره رم یوردوما قوربان
 آرزیم بودو ذیروه نده آچام پرچم وحدت
 شکین یئرینه خلقدہ ایجاد اولایق
 ایللر بویو یاندیردی منی بسکی یاساقلار
 داغلار کیمی پاتلیرده لی گونلومده کی وولقان
 علم و هنرین مشعلی هم مرکزی ، سن سن
 بیلم نئجه دستان آچیم ای کئچمیشی رخشان
 سانمسا سنین اسرار یوه بیگانه یم ایندی
 شاهددی او کئچمیشلره بابک لر و ائلخان
 کئچمیش سه اودوراندا انگرچوخ اوزون ایللر
 هر تهمت ایچینده یئنه تاباندی او دوران
 دیلرده گزیز شهرتی سرداریمین ایندی

ای سئو گیلی ...

استبداد ئونونده نئجه دورموشدو او انسان
 شیخین سسی خاقین قولاغیندا هله واردینسر
 بو مرد اوغولا فخر ایسه بیر ملت اینزان
 صراف و نسیمی و فضولسی کیمی شاعر
 نشر ایلدی هرئولسه که ده هر شهرده عرفان
 بهوده داها سؤزلریمی ساتماکنی بیر قون
 ائللر دیله گئی اولسدو بوتون خاکيله بکسان
 توپراقی نین آلتندا نه قدر آرزی یاتیب دیر
 بو کوهنه دیارین باشنا چؤکسدو نه ظوفان
 آزاده لرین کعبه سی سن حقین اوچسناق
 ایستی قوجاغوندا بؤبودوسن اولو انسان
 فانه لا قویولوب پایه سی بو شانلی دیارین
 چوخ گنج ایگیتلر وطن اوغروندا وئریب جان
 واردیر امیدیم سولمیه جک بیرده بهارین
 ای سئو گیلی یوردوم وطنیم آذربایجان

لبریز - اینگین

بیر لاشخورون یوواسینا

باهار یثلی

بیر آتاتک

ترقونچانین تئللرینه ، این چکدی

کۆرپه قونچا

گولومسه دی

آغزین آچدی ، عطیر ساچدی

قارانلیقلار قویوب قاچدی

شاد بیر حیات

جوجهریدی

فعله لرین قان ترلری

سو، وئره کک بشجه ردیدی

آزادلیغین توت آغاجی

قویور باشا ، رنگلی تاجی

سئل گۆز یاشین عزیز باجی

حیاتیمز دورولورو

یثنی دیر بلیکک قورولورو

« ۱ - آلاو »

★ بایقوش دام دووارا قوناندا اونون قاباغینا آیتنا چیه خاردار دیلار .

غلبه چالسین خلقیمیزین

امیر یالیزم علیهنه آمانسیز دؤیوشو .

گنجعلی صباحی

دیل قایدالاری حاقیندا

ناسفلہ، تورک دیلیلده ایشله دیسلن صائتلرین هامیسین یازیللی شکلینی (حرفلرینی) گوستره ن اشاره لر اولما دیغیندان، یازیمیزدا چوخ چتین لیکلره راست گلیریک . یوخاریسدا قید ائتدیگیمیز کیمی ، نه قده رکی ، ئوز دیلیمیز اساسیندا ، ینی و اویغون (مناسب) بیر الفبا دوزلمه ییب، بو چتین لیکلردن یاخا قورتارماغیمیز مومکون دگیل . هله لیکده یازیلاریمیزدا هم آهنگ لیک یاراتماق ایچون صائت سسلرین یازیلیشینی آشاغیدا گوساریلن شکلده قبول ایتسه ک ، چتین لیکدن بیر آز قورتارا بیله ریک .

آ - آنا، آنا، آلماکیمی .

ا۱ - قیز، قیزیل، قیرمیزی ... (بو سس سؤزلرین اولینده کلمز سؤزلرین اورتاسیندا (ی) آخرلاریندا (ی) شکلینده یازیلیر .)

او - اوتور، اوغلان، اولماز و الاآخر ...

او - اوزون، اورمو، اولدوز ...

آ - ال، ات - اسمک ...

ا۱ - ایل، ایش - ایپ ...

ا۱ - اوردک، ا۱زگه، ا۱رتوک ... (سؤزلرون آراسیندا بو سس (ؤ))

شکلینده ایشله دیلمه لیدیر. مثلا : گ۱زو، گ۱نول، س۱ز کیمی)

او - اوز، اوزوم، اوزمک ...

ا۱ - ا۱و - ا۱ل، ا۱تمک ... آنجاق، بو سس سؤزلرین اورتاسیندا (ا۱)

شکلینده یازیلیر. مثلا : س۱ل، ی۱ل، س۱وگی کیمی .

گ۱رولدیو کیمی بورادا، او ۳جوره (او) ایله یازیلان سسلر ناچارلیقدان

بیر شکلده یازیلیر . بونون هانسی سس عوضنه ایشله دیلدیگی آنجاق جملهده کی کلمه لرین معناسیندان آیدینلاشیر . مثلا : من « اونونلا » چوخدان تانیشام ، من « اوزون » ایلر دمییر چی شاگردی اولموشام ، من (اوروم) یثییرم . بوراداکی جمله لردده (او) شکلی هانسی سسین یثرینه ایشلندیگی اوزه چیخیر ، بویسه کی ، ، بیرنجی جمله ده ، بیر سس ، ایکنجی جمله ده اوندان فرلی سس و اوچونجو جمله ده ایسه بیر آیری سس له ادا اولونور . ائله جهده ایکی جورده (ای) سسلری ، سوزلرین اولینده (ای) ، آرالاریندا (بی) آخیرلاریندا (ی) شکلینده یازیلیر . مثلا :

آتام سحر تمزدهن « ایشه » کئدیر

« قارانلیق » چو کموشدو

« قارداشیمی » سرباز آپاردیلار

آهنگ قانونو

معلوم اولدوغو کیمی ، هجا - سسلردن ، سؤزلر هجالاردان ، جمله لیر سؤزلردن عمله گلیر هر سؤزده نئچه صائت اولسا ، اوقدهرده هجا اولاجاق . سؤزلرده عینی جنسلی صائتلرین بیر - بیرینی ایزله مه سینه آهنگ قانونو دئییلیر . اگر سؤزون ایملک هجاسی قالمین صائتله باشلانرسا ، آخیرا قدهر قالمین صائتله ، و یا خود اینجه صائتله باشلانسا ، آخیرا قدهر اینجه صائتله قورتاردیغینی گوروروک . مثلا : آتا ، آنا ، قویون ، قوزو سؤزلرینده قالمین ، ننه ، بی بی ، سورو ، دوزنلیک کیمی سؤزلرده اینجه صائتلر بیر - بیرینی تعقیب ائدیرلر .

آنجاق دیلیمیزده داخل اولموش عرب ، فارس و اجنبی کلمه لیر چوخ وقت بو قانونا تابع اولمورلار . مثلا : سعادت ، استبداد ، محکوم ، رکلام ، کنسرت کیمی . لاکن بعضی عرب و فارس کلمه لری ده دیلیمزین خصر صیقلرینه تابع اولاراق ، دیلیدیگی کیمی یازیلیر . مثلا ، فایده ، قاعده ، طایفه ، آینه کیمی یوخ ، فایدا ، قایدا ، طایفا ، آینا شکلینده یازیلیر .

آردی واردیر .

قہرمان خلبانلاریمیزا

خلبان	گ—ؤیدہ جولانہ گلیب تا سالا طوفان
خلبان	گٹ گیلن جنگہ قایت گوزلورو ایران
وطن	گوی—دہ سن دریادا من مرزده سرباز
خلبان	اولموشوق دشمنیلہ دست گ—ریبان
شیکار	چالاغان قوش کیمی چال دشمنوو اینلہ
خلبان	اونا صدام یزید قوی ق—الاحیران
اٹلہیین	دم بدم حملہ اٹ—دین دشمنی پامال
خلبان	قوی اولادشمن دین—حالی پریشان
بومبالارا	حملہ وہ قوربان اولوم، بیرده توک—ن
خلبان	باچی، قارداش آنالار قوی سنہ قوربان
کسہرم	گٹ سلامت گلہ سن قوچ قوزو قوربان
خلبان	گوز تیکیب لر یول—ووا ملت ایران
اٹدیسن	یوخ هراسون چون ابرقدرتیلہ جنگ
خلبان	کومگین شاه—جف، شاه خراسان
لولہ سین	سیندیرین پارچ—الابین نفتیلہ گازین
خلبان	اولا صدام ی—یزید حالی پریشان
یثرین	سن شهید اولسان اگر روضہی رضواندی
خلبان	همدمین اوردا اولار حوری و غیلمان
گلہ سن	دندیم (ارکانی) اونا گٹ کسی سلامت
خلبان	آی—اغون آلتدا کسیم من سنہ قوربان

د کبریز — ارکانی،

ایگید عسگر دیله گی

ظالم لری بیخاندا .
آلقیش دئیب، گوله ریک
آزادلیغا چیخانسا .

بیلمک گرك فوج لارین
عشق اودوندا یانماسین
خلقین دردین - غملرین ،
أوره گیندن قانماسین .

آزادلیغا چانساندا
اونودما یاق آدلارین .
هر بیریشده ، مکاندا ،
عزیز سایاق یادلارین .

« تهران قهرمان اوغلو »
۵۹۰۱۳۰۱۹

غملی - دردلی قصه وار

ایگید عسگریم قورخما
بیرجه ملت دالینجا .
قدم قوبم-ساز دالییا
آزادلیغی آلینجا .

اذن وئر آخین ائدهک
دشمنی قوواق گقتسین .
قانسی قیزیل لاله لر
وطنیمیزده بیتسین .

بئنه گونش پارلا سین
ئولکه میزه جان وئرسین .
لازم اولان چاغلاردا
اوغوللاری قان وئرسین .

شادلیق گونو اولاجاق

یاشیل خورمالیقاردا
ایگید عسگر الله شیر .
قودوزلا دؤبوشرکن ،
آل قانینا بسله شیر .

دؤبوشلرده ، ووروشدا
هئج قورخما ییر ، آلیشیر
هر سنگرده ، چیهده ،
ایگید لیکله چالیشیر .

ایمان اونون سیلاحی
یولون بیلیب - قانیری .
ملت ایله ئولکه ایچون
آلولان یب یانیری .

بیلیب ، دویوب قانیر کی ،
خلقی ایچون غصه وار .
بو دؤبوشده ، ساواشدا

«بابی ساندر اولما موکددر»

ای ائلمینین همتی داشلاردان او جا قهرمانی ای همیشه وطن عشقینده محبتله جوشان ایستی قانی

سن بشر سن؟ نه جسارتله دئییه کک بیز سنه انسان، هانی بیر سن کیمی انسان، بئله انسان سنه قوربان! . ائلمینین ، ئولکه سینین قهرمان اوغلو، دایانان داغ کیمی ظلمون قاباغیندا، نه فسی اود کیمی قارسان، ئوزو باشدان باشا ایمان، قارا استعمارا باش ائگمه یین انسان، یشرایله گۆی سنه حیران، آی ایلن گون، یانار، لئیلهر سنه افغان . اولدوزلاریدا جس سسه وئرمیش هامی بیر سسله دئیر لر سنه : احسن ! کی یو گۆی کؤلگه سالان دان بئله انسان سن ایدین ، سن ! .

بابی ساندر ! سن دئمه ئولدون مرامون گئندی ئوزونله ، داها سس یاتدی، ووروشماق باشا چاتدی سنی ائل سینهدن آتدی ، نه ، جانیم نه ! نه ، گؤزوم نه ! . آند اولاستنده کی وجدانیله ایمانه، یولون یولدو ، بویول ترک اولایلیمز، گئنده چکک مینلریله شانلی جوانلار او شرفلی بولو، او یولدا اگر آخسادا قانلار ، قازاماتلاردا اسیر اولسادا جانلار، بلی یاتماز هیجانلار ، نه قدر وار بو ستملر ، نه قدر وار بو اسارت ، نه قدر واردی ازیلمیش لره نسبت بو جسارت بو خیانت . بابی ساندر ! دئمه ایرلندیلی سن ، بوخ سنی ایراندا یاخیندان تانیان ؟ سنی

بیز هاممی دان آرتیق تانیریق ، سنه بیز، هاممی دان آرتیق یانیریق ، سنی بیز لمس ائلپیر کن آتیریق، اؤره گون فکرینی یاخشی قانیریق، ای شرف قلعه سی ای قورخولو وولکلن، یشنه پوزمین سنه احسن ، کی حقیقت کیشی سن سن ، کی دوغوردان کیشی سن سن . بابی ساندر ! خلقی دین سیز بوتمدن ائله سالمیشدی نه فسدن کی دئیهردین هامی بیر پارچات اولموش، بشریت باشا چاتمیش، هامی اولموش یادا یاتمیش، یادا بوخ دورماغا یشردن آباغا خلقده قودرت، تو که نیب هیبت وسطوت، قورتاریپ شأن و شرافت ، سیلینیب دقتراپماندا باز یلمیش او قیزیل خطیلی غیرت ، نه محبت،

نه صداقت ، نه رشادت ، نه شهامت ، عزيز عرفان ائله افسانیه دونموشدو کی گلجک آدی هریاندا ، آغیزلار بوزو لئوردو ، سن گئوردوگون ایشله ، او ریاضتله کی چکدین اونو آتمیش نئچه گونده ، هامی انسانلارا اثبات ائله دین گوردوله گوزلر ، و قولقلاردا ائشیتدی ، داها افسانه دئمزلر ، داها عاشقره دیوانه دئمزلر ، داها هر انسانا بیگانه دئمزلر . بابی ساندز ! سن ایدین پردهده قالمیش بو حقیقت لری بیردن چیخاران پرده دالیندان ، بابی ساندز اگر دئسم روحونو عیسی ئوز پشواز ائله دی ، یا دئسم گؤیده ملک لر سنی اعزاز ائله دی ، اینجیمه مندن کی سؤزو دوز دئیمش من ، واریدیم چیگنینه تابوتونو آلمیشدی ملک لر .

بایساندز ! اولما مو کدر ، دئمه اؤلدوردو سنی ظلم الی زنداندا آجیندان ، دئمه ئولدون داها یاددان چیخاجاقسان ، اوزون اؤلدون ، ولی انسانلارا دنیا بویو سرمشق اولاجاقسان ، اوزون اؤز قانونومین دفعه شرفله آلاجاقسان ، بشریت سنی آلمیشلادی ، سن مرد خداسن ، دور دریای وفاسن ، او زماندا ، کسی قوپار خلقه قیامت ، قاریشار بیربیره امت ، قورولار عدلیله میزان ، اوجالار نعره نیران ائله بیر قورخولو گونده . گؤز آچیب روحوو جنتده گؤرسن ، شهدالرنک ئوزون عزت و نعمتده گؤرسن ، بلی راحتده گؤرسن ، بابی ساندز ! بیلینس هیچ بو شرافت سنه هاردان یئتیشیدیر ؟ نیه سندن صوراسس عالم امکانه دوشوبدور ؟ نیه گؤیلرده سنه یاس دوتولوب مجلس آچیلار ؟ نه سبیدن بئله نیسگیللی ، اور کلرده یثرون وار ؟ ئوزون اظهار ائله قارداش ، ئوزون اقرار ائله قارداش ، سؤزو قایتار دالی ، بیر دفعهده تکرار ائله قارداش ، او سنون دؤنمز اراده ، او سنون سعی و ثباتین ، او سنون اودکیمی حدتلی حیاتین ، او سنون فخریلی ، شهرتلی ممتابین ، او سنون شوم او سیاستلر اؤنونده دایانیب داغ کیمی دورماغینا خاطر ، او سنون حیله لی اینگیل تئره جلالدارینین آغزینی اووماغینا خاطر او وطندن ساری ، شیرین جانی ایمانیله وئرماغینا خاطر ، سنی هریاندا سئویرلر ، سنه ، خلق اوغلو بابی ساندز دئیرلر . خاطرین جمع ائله بولداس ، امین اول آی بیزه قارداش ، کونلو سهر

سحر و سی ائل سیردیلی سیرداش ، هازدا استعمار الی ، یا اولاستبداد الی ، یا اولا زور سوزلو ابرقودرت الی ، ائده ریکه خاکيله یکسان ، سو کیمی آخسادا آلقان یئر اوزون دوتسادا طوفان ، قویماروق مظلوما ظالم داها زور ائیلله هرگز ، بونوسن بیل کی بو ایش اوسته ، قیام ایله میشیک بیز ، باشین آت بات گیلله راحت ، یئتیشر بیرگون او ساعت کی سنین قانونو آلیق ، سنی مظلوم ائله ین ظالمی گؤیدن یثره ساللیق ، بابی ساندزا اولما پریشان ، بابی ساندز اولما موکدر ،

بابی ساندز اولما پریشان
بابی ساندز اولما موکدر

«عباس بارز»

بابی ساندز

سالیق	من .	بیرگون
قلینده وسوسه	بیر لحظه سینمادیم .	گونش ائوینده اوجا
نفسیله سن سنه	فالخیر	محبسین باشین .
قارداش	یاواش ، یاواش	هرگون شفق
بوراخ داها	افسورده الاری	ساچاندا اونا
بو کهنه دوستلاری !	قان سیز آیاقلاری	قانلی شریکین
گل بیزله	یعنی کی	گوزلر پاریلدا بیر
بیر یولا	جاندا وار	لب لر گولومسه بیر :
ساغ نئی لهیب	تا قدرتین	زینداندا بیر نفر
سنه ،	ساواش .	فخر ایله سویله بیر
سن چونموسن	* *	کئچدی بوگون ده
صولا ؟!	شیطاندا هر گئجه	من تسلیم اولمادیم .
* *	گیزلین گلیب	دوشمان اونونده

مو حکم دو اورلارین	آخر	طوفان قوپار
بیخدی حاصارلارین	نه دیر سؤزون .	وورار
* *	* *	شاخنا ،
گوردو	آجدی	بو داقلارین
او آج بدن	گوزین بابی	چاتلار دوداقلارین
عطشان	باخدی	یار باقلارین یولار
دوداقلاری	ساغا ، صولا	گول قامتین
سولغون بو داقلاری	زنجیرده باغلانان	سولار .
افسانه لر یازان	غیرتلی دوستلارا .	* *
هر کول کیمی	* *	آج قالما
اولوب	یئل آجدی	آجلیقا ،
بیر الده قوزانین	قاپلاری	دوزمز
کسگین پولاد تیر ،	سس دولدو	دیبری چوان
بیر الده	دوستاغا	بو جسم ناتوان
ساخلاب	آهسته دینلهدی	دونیا دا
آل بیرق	یئل ایچره	چوخلاری
ظفر .	سس لری	وار قوه سین
* *	محو اولسون انگلیس	قویوب
آجلار	خالقین شعارینی ،	ائتمیشدیر امتحان .
بوتون گلیب	* *	* *
میداندا	بیگانه قبرده	بو ناز و نعمت
توپلانیب	آختاردی	بو شان سعادت
آجلار قیام ائدیپ	یارینی	آج بیر
هر بشرده	تاپدی نیگارینی	گؤزل گؤزون
قوزانین .	بیر لحظه گؤزلری	گل سویله
* *	سیندیردی	بیزلره
	زیندانین	

عالم	دوشمان فوجاقتنا .	ایرلندین بڑی
گورسن مہیر	دؤنمور داہا	بیر شط چکیب
اینان .	زامان	گنڈبر
گورسن مہیر	بیگک بن له	دونیا بوجاقتنا .
اینان .	هم زامان	هریشده اود
۳۰ . شیمکک	گون باتمایان	دوشوب

« لیبرال »

ایندی ایراندا اولسور هر جوزه عنوان لیبرال
 کیم بیلیر کی نهدی معنا ده دوغوردان لیبرال
 قوی دئیم هر نه منیم قیسا دیلیمدهن گلیری
 بلکه اولد و بیزه بیر آزجا نمایان لیبرال
 لیبرال هر جوره آزادلیق اولا یساخشی بیلر
 « دم کراسی » نی ائدهر قصدینه قالخان لیبرال
 اونون آمالی فقط غربی لرین مودلاریدیر
 پش دینین ده دگیشهر مود کیمی هر آن لیبرال
 اجتهاد منزلتین ، مرتجع و کهنه سابعار
 ئوزگه ارزشلره اولدوقدا نگهبان لیبرال
 غربی ارزش نهدیر ؟ آنجاق نه حیا و نه حجاب
 هرزه لیک رونقینه صاحب فرمان لیبرال
 ضد فحشا اولانی ، ضد دموکراسی بیلیر
 حق طرفدارلارینی جاهل و نادان لیبرال
 گاه کارتر له سئوه اوینایا ، چاچا یساتویست

گاہ اولار مضحکہ و نوکر ریگان لیرال

دردی احتیائله مکدیر اورپایی دہبی نی

ایستیر ایرانی ائلسده غربہ دبستان لیرال

شاہ یثیردی بیزی کوردوک نجه دروازه سینہ

او تمدون دوکسی ائیلیر ، ینہ عنوان لیرال

گام اسلامہ وودور تیشه و گاہ نیش «اماما»

گاہ ولایتدن اولسور خسته ونالان لیرال

گاہ دا سرویس ائدیر افکارینی «اینتلجنتی»

گاہ اولور «پنتاگونا» بک شہ مهمان لیرال

دیکتاتور عنوان ائدیر دولت اسلامی میزه

قویماییر تا متاعین خرچله به آسان لیرال

بو ناغیل لار هامی سی بختیارین گوپلاری دیر

کسی ائدیب ازبر اوخور ملته دبستان لیرال

بیر پلسارا طوطی صفتلرده گلیر مجلسینہ

دابانیر کیملره گسور دشمن قرآن لیرال

او سئور دانس اولادانسینگک اولار ایچ بونوبیل

باغری چاتلار گدر اولا صحبت ایمان لیرال

رضا قلدور کیمی بیر کس گرگ اولسون بولارا

تا ائده کشف حجاب و گسوزه عربان لیرال

خارجین رادیولاری یاخشی بیلیر مسئله نی

هانسین آشان او ساحت بانلیری جان جان لیرال

قرآنی آیری بیلیر حکم سیاستدن عجب

نازل ایسلر نه به تهر آیه بی شیطان لیرال

یا تخصص علمین قالدیریر هر بئرده گسوزه

تاکی خائن لری ائتسین ینہ سلطان لیرال

پهلوی ده نه قدر «برد» و تخصص وارایدی

او تخصصله ائدیب ایرانی ویران لیرال

نه «هويدا» نه «امامی» هامیسی دوکتود ایدی

آما درد وئردی بیزه وئرمهدی درمان لیبیرال

ملت آلدانما واما بیرده تقی زاده لره

سنی رنگ ایلهمه سین بیرده تازاشدان لیبیرال

اداسی چوخلو ولسی میلی دونون گئیماقبله

ینی نقشيله اولوب صاحب میدان لیبیرال

حمله ایلیر «اماما» دولته روحانلره

آلب آمریکادان توز درسینی شیطان لیبیرال

اسرائیل رادیوسینا بعلی دئییب ایلجه جک

ضد روحانی یقین عالمه اءلان لیبیرال

نه دیر علت بو قدهر ضربه وورور انقلابا؟

ایستیری نورخدانی ائده پنهان لیبیرال

الغرض اسلام ابله کینه قدیمدهن واریدیر

قوجا قوردلارتک اولوب تازه مسلمان لیبیرال

نه عزیزى بهله شیب قانه بو قرآنه گوره

نه اؤزونده ائله همت کی وئره قان لیبیرال

اونابئش گون موس اولسون وطن اولماز ایشی بوخ

بیوطن لیک مدالین آلدی دوغوردان لیبیرال

جعفری حقی دئدین ، چونکو اولدهن دئمیسین

پهلوی تک قوی اول نفرته شایان لیبیرال .

بيت‌الله جعفری (اورمیة) ۵۹۱۴۱۴

شیخ محمد خیابانی نین ۶۰ نجی ایل، دگنومو، مناسبتیلہ

بیر الدہ سیلاح، بیر الدہ قلم!

«الله بیز جیراغ یاندریمالیق کی، اختیاری،
«سوز الیمزده اولسون (خیابانی)»

بیلدیکیمز کیمی، تبریزده خلقین انقلابی حرکت لری جوشغونده نیز کیمی دالغانان زامان، حرکت لری ایچهریسیندن گؤرکملی دؤیوش سر کرده لری و فکر بهادر لری ده یتیر میشدیر، لاکن او بهادر لری ایچهریسینده، ائله گؤرکملی سیماللر و ارایدی کی هم الدہ سیلاح، سنگر لردہ دؤیوشموش، و همده انقلابی فکر و کسگین چیخیشلاریله عصیانلی حرکت لره یاردیم گؤستر میشلر، و بشله شخصیت لری ان گؤرکملی لریندن خلقیمزین قهرمان اوغلو، حرارتلی و طہیزور، ضیالی سیاستمدار، قدرتلی ناطق و انقلابی یازیچی «شیخ محمد خیابانی» نی گؤستر مک اولار .

شیخ محمد خیابانی ۱۲۵۸ شمسی ایلده گونئی محالی نین خانته رایونوندا آنادان اولدو، او ۱۲۷۸ نجی ایلده فروردین آیین ۵ اینده (۴۱ یاشیندا) مستمره چیلرین شوم نقشه سی اثرینده، مرتجع اللرله، تبریزده وحشی جه سینہ شهید اولدو :

بیر ملتین کی حقیقینی بیگانه غصب ائده نالان اولان او خلقه دیار آغلار- آغلاماز!
بو غدوقجا ظلم الی، ائلیمین قهرمانلارین ناحق آسایمیش انسانا «دار» آغلار آغلاماز؟
ظلمه، تجاوزه، اولسومه ایله یین قیام قوربان اولان شهیده مزار آغلار- آغلاماز؟

هله خیابانی ۲۶ یاشیندا ائیدی کی روحانی پالتاریله خیوان محله سی نین سنگر لرینده توفنگک اله آلیب دوشمنه قارشی آمانسوز دؤیوشوردو، او یاخشی درک ائدیردی کسی دوشمانا قارشی تکجه سیلاحلا ووروشماق کفایت ائتمز، دوشمانی سیلاحدان بو شالتماق ایچون کسگین منطقده لازم دیر .

ایللر بویو، مجاهد لری مبارزه سیندن صورنا، دوزدوز کی مشروطه انقلابی غلبه چالیدی، و ظاهرده اؤز ایسته دیسگی هدفه چاتدی، لاکن همان گونلر کی

ستارخان کیمی سردارین مزدون تهراندا اووجونا قویدولار، حقیقته استبداد دیگر قیافه ایله اؤزون گؤستردی، و نمونه اولاراق شیخ محمد خیابانی، کولتل محمد تقی خان پسپان و میرزه کوچک خان کیمی مبارزلرده چاره فکرینه دوشدولر، شیخین مبارزه سی اثرینده ۱۲۹۹دا تبریز جماعتی قیام ائدیپ و شهرین امنیت امورینی اله آلدیلار، خیابانی نین رهبرلیگی ایله قورولان «اجتماعی کمیسیون» شهری اداره ائدیردی و صورالار بو کمیسیون حکومت ملی به چئوریلدی و آذربایجانین دیگر شهرلری نین حاکمیتینده اله آلیب مستضعف جماعتین خیرینه ائله جالب ایشلر گؤردو کی تاریخین صحیفه لری اونا آیدین ثبوت دور.

شیخ محمد بو دؤرده جماعتی آیتماقدان وایره لی سورمکدن ئوترو تلاش ائله ییب، آتشین چیخیشلار ائتدی و ملتین فکرینی آیدینلاندى، شیخ نطق لری نین بیرینده دئدی :

«ای غیرتلی آذربایجان قولاغ آس!

دوتالیم کی بده نین باشدان آباغا کیمی دئشلیب وبارالانمیشدیر، بونا باخما یارق سن یشنه ده باشینی شرفله اوجادوت.

ای اولمز آذربایجان!

تحقیرلر، تجاوزلر، آخینلار، محاصره لر، عمومی اؤلدورمه لر رحمسیزجه سینه سنی پارچالادی، پریشان ائتدی لاکن سن مغلوب اولمادون... حادثه لر، ماجرالار سنون محکم عزم و اراده نین اوستونندن کئچیب یوخ اولدوقدان صورنا یشنه ده جانلانندین، حیات قاپه بن. سن اولکه نین دقتله گوره ن گوزوسن آییل! یاد ائلرین حکمرانلیغی و دیکتاتورلوغون ضدینه، مقاومت و عصیان بایراغین قلدیر. گؤستردیگین رشادت و آخیتدیغین قانلارنامینه، باشینی اوجادوت وابدی یاشا...! لاکن مرتجع لرین علیه نه دوشن ملی قوه لرین آراسیندا یارانان وحدت زوالگلدی و مترقی، قاباقجیل قوه لر بیر-بیر ارتجاعین قابلی الی ایله قانا چکیلدی. حیدر عم اوغلو بو قوه لری بیرلیگه چاغیرماقدان اوترو ایرانا کلیب ایسته دی

خيابانيه گوروشسون ناسفلر اولسون كى همان وقت خيابانى اولدورولموشدور .
 شيخ محمد خيابانى صون نهفسه قدهرتفرقه عليهنه، مترقى قوهلزين بير ليگينه
 چاليشيردى ، او ظلم قبول ائتمگى بير خيانت سانيردى .
 اى كاش تاريخدن اویره نيپ ، بيرده آتا - بابالاريميزين كئچميشده ائنديگى
 اشتباهلارى تكرر ائتميه كك .

« حميد كلیم خانلى »

اولكر: بومقالهده آذربايجانين سياسى ومذهبى رهبرى اولان شيخ
 محمدخيابانى نين اورغانى اولان «تجدد» غزيته سيندن، خاطرلانايميدير .
 بو روزنامه وطنه - خلقه بؤيوك خدمتلىر گ-وستريب كى يئرى
 گلديكده ديگر مقالهده اوندان تفصيللى صورتده قيدلريميز اولاجاق.

عزيز اوخوجولارين دقت نظرينه :

دنياميزدان كؤچموش شاعرلر و يازيچيلارين اثرلرين ، امانت
 وظيفه سين رعايت ائتمك قصديله ، ينى قايدالارلا اصلاح ائتمهدهن
 چاپ ائديريك .
 تحريريه هيئتى

غزل

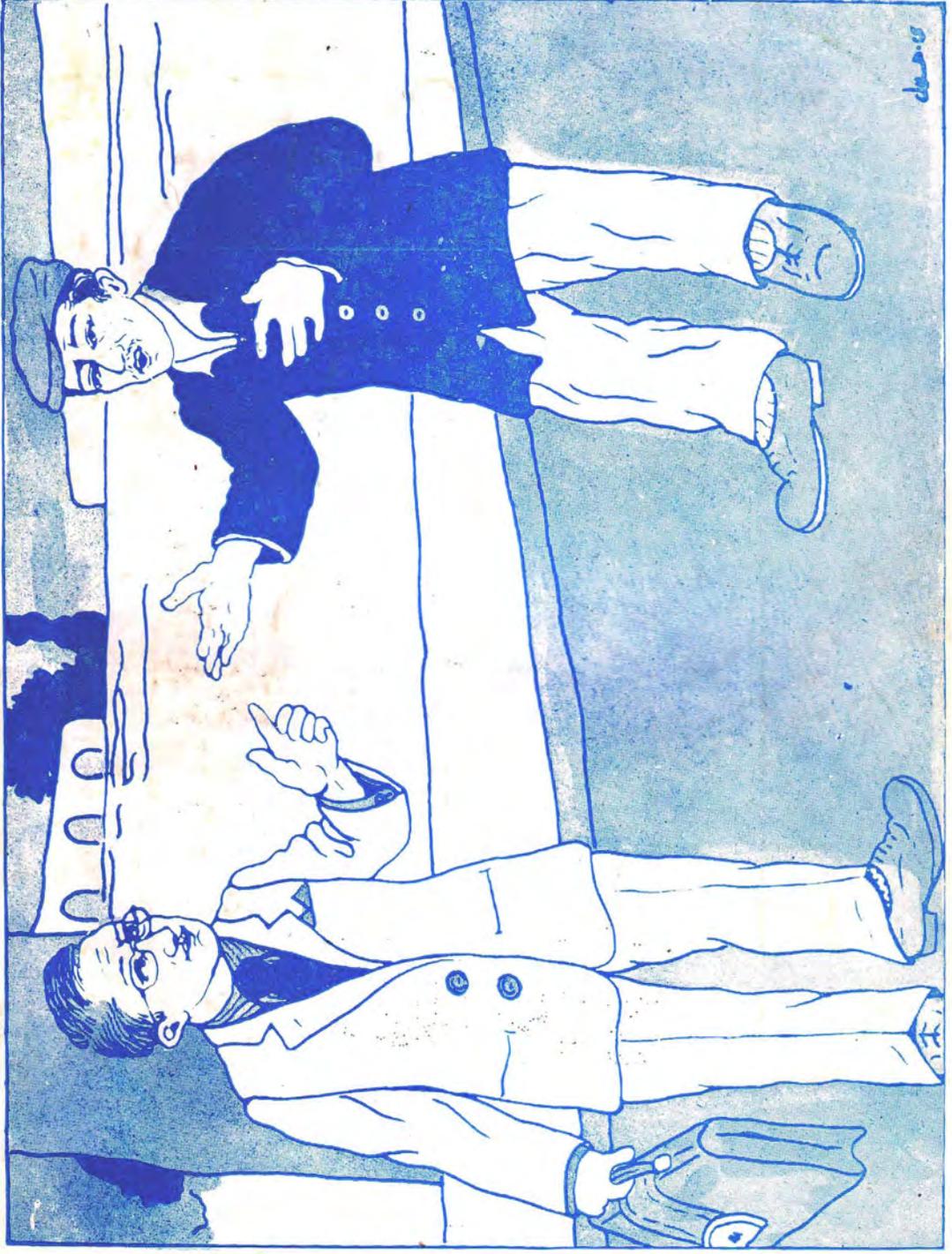
ساقیا قویدم سارا اولبر لئاریله .
 ساقیا زندانه کئل دلدی زنج مستانه ویر .
 او قارا گورار آلوب دین و دل ایماچی
 حسن خوش آواز خوش میریای ز خوش لوت
 مزه عمر آسوخ جفا ایز می و مشرقیله
 ای کبریا آرزوم وور بمراده جبار است
 من گدایم کرجول اولسا نیاریم واریم
 سرفی فاش ایلین بوانک چشمیدور منیم
 اولنده بوزری ناپشروی بر میفروش
 عاتقم اولده سیم خود و تو بدور سببیم

نی وفاق ائتمیه بورند شاد باریله .
 مطرب ایسور غلبس ایچره نغمه شهنشاهیله
 منت لاله غزله غزله عشره ایله نازیله
 محمد اتمیش فدا خوش حسنی خوش آوازیله
 ز ابدین عمری نمانا گئندی حوص داریله
 گزنجوم ائتمه نلرسن چکل شمشیریله
 وار سروکاری نیاز ایلینون اهل نازیله
 اهل زاره خطره هر لغت بئله عماریله
 باده ایچکلیک حرام اولش بجز اهل نازیله
 تار و طنبور و باب زبای و چنگ مساریله

اولکسر سبزیین دیبر

اونون منظم انتشاری و چیچکلنمه سینی تأمین ائتمک ایچون نقدی کمک لرینزی
 شهر داری میدانیندا « سپه » بانکی نین (۵۱۵) نومره لی حسابینا هدییه ائدین .
 نیایت تشکر یلله - جمعیتین مدیریه هیئتی

سۆزده وقارلی حیر کتده لطیف
اولمویا سنده لیرال اولموسان

تل یانا کی گوللو فو کول الده کیف
شیک گئینیب اهل کمال اولموسان